

47	05/07/2019	BE 0400.459.154	65	EUR		
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	D.	19299.00302	CONSO 1.1

40				1	EUR	
NAT.	Datum neerlegging	Nr.	Blz.	E.	D.	VOL 1.1

**GECONSOLIDEERDE JAARREKENING IN
DUIZENDEN EURO'S**

NAAM VAN DE CONSOLIDERENDE ONDERNEMING: **BESIX Group**.....

Rechtsvorm: **Naamloze vennootschap**.....

Adres: **Gemeenschappenlaan**..... Nr.: **100**..... Bus: .....

Postnummer: **1200**..... Gemeente: **Sint-Lambrechts-Woluwe**.....

Land: **België**.....

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van **BRUSSEL**, francophone .....

Internetadres * : **http://www.besixgroup.com** .....

Ondernemingsnummer **BE 0400.459.154**

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING voorgelegd aan de algemene vergadering van **14 / 06 / 2019**

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van **01 / 01 / 2018** tot **31 / 12 / 2018**

Vorig boekjaar van **01 / 01 / 2017** tot **31 / 12 / 2017**

De bedragen van het vorige boekjaar **zijn / zijn niet** ** identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming, van de BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

Zie bladzijde 4

Zijn gevoegd bij deze geconsolideerde jaarrekening: - het geconsolideerde jaarverslag
- het controleverslag over de
geconsolideerde jaarrekening

Totaal aantal neergelegde bladen: **65**..... Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn: **N/A** .....

Johan BEERLANDT*
Chairman of the Board of Directors

Rik VANDENBERGHE**
Managing Director
Chief Executive Officer

* permanent representative of Bevafin bvba

** permanent representative of Audymatt bvba

* Facultatieve vermelding.

** Schrapen wat niet van toepassing is.

BESIX Group
IFRS Geconsolideerde jaarrekening 31 december 2018

Inhoudstafel

1. Informatie betreffende de onderneming
2. Geconsolideerde balans
3. Geconsolideerde winst- en verliesrekening
  1. Geconsolideerde winst- en verliesrekening
  2. Totaal van de gerealiseerde en niet – gerealiseerde resultaten
4. Geconsolideerde financieringstabel
5. Grondslagen voor de financiële verslaggeving
  1. Overeenstemmingsverklaring
  2. Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening
  3. Toepassing van International Financial Reporting Standards
  4. Basis voor consolidatie
  5. Waardering en meet principes
6. Toelichtingen bij de Geconsolideerde jaarrekening
  1. Aanschaffing – verkoop van dochterondernemingen / wijzigingen in de consolidatiemethode
  2. Immateriële vaste activa
  3. Goodwill
  4. Materiële vaste activa
  5. Beleggingen in geassocieerde deelnemingen
  6. Niet-courante vorderingen
  7. Overige niet-courante activa
  8. Voorraden
  9. Bestellingen in Uitvoering / Vooruitfacturatie
  10. Onroerende goederen bestemd voor verkoop
  11. Handelsvorderingen
  12. Overige vorderingen en overige activa
  13. Geldmiddelen en kasequivalenten
  14. Eigen vermogen van de aandeelhouders
  15. Minderheidsbelangen
  16. Leningen
  17. Voorzieningen
  18. Overige niet-courante schulden
  19. Ontvangen vooruitbetalingen
  20. Overige courante schulden
  21. Omzet
  22. Kostprijs van verkopen
  23. Algemene kosten
  24. Overige opbrengsten / kosten
  25. Financiële opbrengsten
  26. Financiële kosten
  27. Belastingen
  28. Personeelsbeloningen
  29. Afschrijvingen
  30. Waardeverminderingen
  31. Verplichtingen uit operationele lease contracten
  32. Gegeven waarborgen
  33. Service Concession Arrangements
  34. Verbonden partijen
  35. Doelstellingen en politiek inzake het beheer van financiële risico's
  36. Gebeurtenissen na balansdatum
  37. Winst per aandeel
  38. Dividendvoorstel
7. Groepsentiteiten
8. Jaarverslag van de Raad van Bestuur
9. Commissarisverslag

1. Informatie betreffende de onderneming

BESIX Group N.V / S.A. (de "Onderneming") is gedomicilieerd in België. De aandelen van BESIX Group worden, per 31 december 2018, voor 50 % aangehouden door MIC (samengesteld uit senior managers van de Onderneming) en 50 % door Orascom Construction, beursgenoteerd op zowel NASDQA Dubai als de Egyptische beurs.

De Onderneming is geldig opgericht naar Belgisch recht en is gekend in het Register der Personen (RPR) onder nummer BE 0400.459.154. Het kapitaal is vertegenwoordigd door 2.832.360 volledig volgestorte aandelen zonder aanduiding van nominale waarde. Het kapitaal bleef ongewijzigd gedurende 2018 en 2017. Er zijn geen andere rechten m.b.t. het kapitaal uitgegeven.

BESIX Group bestaat uit drie Business Units:

- Contracting
- Immobiliën
- Concessions & Assets

De **Contracting** markt wordt in Europa bediend door BESIX Benelux – Frankrijk, West Construct en Franki Group, samen met de Regionale Ondernemingen (Wust, Jacques Delens, Vanhout, Cobelba en Socogetra in België en Lux TP in het Groot Hertogdom Luxemburg). Het internationaal deel heeft betrekking op onze activiteiten in het Midden-Oosten, Oost-Europa, Noord- en Centraal Afrika, Australië en andere landen voor specifieke projecten. Deze activiteiten worden uitgevoerd door Six Construct alsook de bijkantoren en dochterondernemingen van BESIX.

De activiteit **Immobiliën** is hoofdzakelijk gecentraliseerd binnen BESIX Real Estate Development en haar dochterondernemingen.

Binnen **Concessions & Assets** onderscheiden we de activiteiten "concessies" (ASPCL, Al Wathba, Coentunnel), het gerelateerd "beheer en onderhoud" (SAFI, Moalajah, Vebes O&M) en "Overige investeringen" (OBH, Hotel 4B Development).

Belangrijkste overnames in 2018

Februari: Overname van Michel Chasseur et Boy Bottier nv

BESIX Real Estate and Developments nv verwierf 100% van de aandelen van Michel Chasseur et Boy Bottier nv, een vennootschap met vastgoedactiva in Namen en Kortrijk.

Februari: Overname van De Bie-Veba

Samen met Vanhout Facilities nv verwierf Vanhout nv 100% van de aandelen van De Bie-Veba nv. De Bie-Veba nv is gespecialiseerd in de plaatsing en het onderhoud van technische installaties in hoofdzakelijk woningbouwprojecten. De Bie-Veba, gespecialiseerd in sanitair en HVAC, heeft een omzet van ongeveer 8 miljoen euro en telt 65 werknemers.

Juni: Participatie in Besix Stay

BESIX Group verwierf 51% van de aandelen van A-Star Group nv, die werd omgedoopt tot Besix Stay nv. BESIX Stay nv is gespecialiseerd in de exploitatie van woningen op basis van een concept van slimme en stedelijke huisvesting voor zakenmensen, toeristen, studenten enz. die langer dan gebruikelijk in een stad verblijven. De eerste vier locaties werden al aangekondigd: Antwerpen en Diegem (België), Bursa (nabij Istanboel, Turkije) en Chisinau (Moldavië).

Juni: Overname van Flamant Design nv

BESIX Group verwierf de activa ('Flamant'-gerelateerd concept, contracten, huur ...) van de Flamant Group en bracht ze samen in een 100% dochteronderneming, Flamant Design nv, die verder actief is als interieurdetaillist.

Met deze overname zet BESIX zijn eerste stappen op de detailmarkt, wat past in de strategie van Belgische roots en diversificatie van de Groep.

November: Overname van CR-Invest bvba en Uniconnect nv door Van den Berg nv

Van den Berg nv verwierf 100% van CR-Invest bvba dat 100% van de aandelen in Uniconnect nv en Staffing Algemene Aannemingen bvba bezit.

Deze drie ondernemingen, gevestigd in Zele, bereikten in 2017 een omzet van ongeveer 12 miljoen euro en hebben meer dan 120 werknemers. Ze zijn gespecialiseerd in de plaatsing van kabels en leidingen, de installatie van glasvezelnetwerken en de uitvoering van huisaansluitingen.

December: Overname van Watpac Ltd door BESIX Group nv

BESIX Group en Watpac hebben sinds 2013 een langdurig partnerschap opgebouwd met de bedoeling om hun klanten uitstekende resultaten te leveren. Sinds de eerste verwerving van een blok van 15% van de aandelen in Watpac in april 2013 heeft BESIX Group zijn participatie geleidelijk uitgebreid tot 28,1%.

Als sterke voorstander van de Watpac-activiteiten achtte BESIX Group toen de tijd rijp om nog meer langetermijnwaarde toe te voegen aan Watpac. Daarom heeft BESIX Group een eerste voorstel gedaan om zijn belang in Watpac te verhogen tot 64% en de onafhankelijke bestuurders van de Raad van Bestuur van Watpac hebben aanbevolen dat de in aanmerking komende aandeelhouders gunstig stemmen over het voorstel van BESIX Group.

Hoewel een overweldigende meerderheid van bijna 90% van de aandeelhouders van Watpac (in aantal) vóór het voorstel stemde, behaalde het niet de door de Australische wet voorgeschreven drempel inzake meerderheid van aandeelhouders. Op 29 oktober 2018 kondigde BESIX Group zijn tweede aanbod aan om alle aandelen van Watpac te kopen tegen een totale contante vergoeding van ongeveer 123 miljoen Australische dollar en een totale bedrijfswaarde voor Watpac van ongeveer 149 miljoen Australische dollar. Dit tweede aanbod werd ook unaniem goedgekeurd door de onafhankelijke bestuurders van Watpac.

Na het succesvolle onvoorwaardelijke overnamebod van BESIX Group dat op 3 december 2018 werd afgesloten, bezat BESIX Group ongeveer 92% van alle Watpac-aandelen en kon het op grond van de Corporations Act 2001 (Australië) alle resterende Watpac-aandelen die het niet in bezit had, wat op 6 december 2018 werd aangekondigd, verplicht overnemen. Op 18 januari 2019 verwierf BESIX Group de resterende aandelen. Sindsdien is de Groep de enige aandeelhouder van Watpac, waardoor Watpac niet langer beursgenoteerd is.

BESIX Group verbindt zich er ten volle toe de groei van Watpac te ondersteunen en bezorgt Watpac een reeks voordelen, onder meer toegang tot de ingenieurscapaciteiten, technische expertise en financiële en operationele middelen van zijn wereldwijde platform.

BESIX Group start ondertussen een integratie- en synergieprogramma om een herstelde rentabiliteit en de ontwikkeling van de activiteiten in civiele en maritieme werken in Australië te bereiken. De Australische aannemer boekt immers voor de vierde keer in de laatste zes boekjaren een statutair verlies. Watpac boekte een omzet van ca. 730 miljoen euro en een statutair verlies van ca. 20,7 miljoen euro in het boekjaar 2017, en wordt vandaag geconfronteerd met een onderliggend nettoverlies vóór belasting van 2 tot 3,3 miljoen euro voor het boekjaar 2018.

Belangrijkste verkopen in 2018

Juli: Verkoop van BESIX Park door BESIX Group nv en Vanhout nv

Samen met de minderheidsaandeelhouders werden alle aandelen van BESIX Park die in bezit waren van BESIX Group (64%) en Vanhout (11%) op 4 juli 2018 verkocht aan Indigo Infra nv.

November: Verkoop van CBFM-aandelen door BESIX nv

Op 14 november 2018 werd een aankoopovereenkomst ondertekend tussen BESIX nv (Sharjah branch) en Engie Services Middle East Ltd met betrekking tot de aandelen die het in bezit had in Cofely BESIX Facility Management Ltd LLC. De transactie werd eind 2018 als grotendeels afgerond beschouwd en werd in maart 2019 afgesloten.

Belangrijkste overnames in 2017

Op 7 februari 2017 heeft de Onderneming een koopovereenkomst ondertekend inzake de overname van de belangrijkste Belgische ondernemingen van de Nederlandse beursgenoteerde groep Heijmans NV, vandaag genoemd BESIX Infra, Belasco, Van den Berg en Belemco. De goedkeuring vanwege de Belgische mededingingsautoriteit werd bekomen in de loop van het tweede kwartaal van 2017 en de transactie werd gefinaliseerd eind April 2017. De desbetreffende ondernemingen zijn opgenomen in de consolidatie vanag 1 mei 2017. Deze acquisitie beoogt een verdere ondersteuning aan de ontwikkeling van de Onderneming in haar bouw- en infrastructuuractiviteiten en vervolledigt de activiteiten in gelieerde technische business.

Eind juli 2017 heeft de Onderneming via Socogetra de Enrobage Stockem Group overgenomen, actief in het zuidelijk deel van België inzake wegenwerken en steengroeven. Terzelfdertijd heeft de Onderneming via Franki de Engelse Martello Group overgenomen, een onderneming gespecialiseerd in fundeirngswerken. Kort voor jaareinde warden nog twee kleinere overnames gerealiseerd, Larabo door Van den Berg en Energieconcepten door Vanhout

BESIX Group publiceert haar geconsolideerde jaarrekeningen onder IFRS, zoals goedgekeurd door de Europese Commissie, sinds 2007.

De IFRS geconsolideerde jaarrekening werd goedgekeurd door de raad van bestuur van 5 april 2019.

Raad van Bestuur

De samenstelling van de Raad van Bestuur op 31 december 2017 is als volgt:

- Bevafin bvba ², vertegenwoordigd door Johan Beerlandt, Voorzitter
- Innosté SA ¹, vertegenwoordigd door Jean Stéphane, Vice-Voorzitter
- Audymatt bvba, vertegenwoordigd door Rik Vandenberghe, CEO
- Wouter De Geest
- Philippe Vlerick ⁴
- Suntharesan Padmanathan
- Philippe Quoilin sprl, vertegenwoordigd door Philippe Quoilin
- Osama Bishai
- Mark Littel
- Jérôme Guiraud

Innosté SA, de heren De Geest, Vlerick en Padmanathan zijn onafhankelijke bestuurders, Bevafin bvba, Quoilin sprl en Audymatt bvba zijn benoemd op voorstel van MIC terwijl de heren Bishai, Littel en Guiraud benoemd zijn op voorstel van Orascom Construction.

De Onderneming heeft geopteerd om geen directiecomité in de zin van het Wetboek Vennootschappen op te richten. De activiteiten van de Onderneming worden gemonitord door het Executief en Strategisch Comité daar waar de dagelijkse leiding over de activiteiten wordt waargenomen door de CEO. Het Executief en Strategisch Comité is op 5 april 2019 samengesteld uit de heren :

- Dhr. Johan Beerlandt, permanent vertegenwoordiger van Bevafin bvba, Chairman of the Board of Directors
- Dhr. Rik Vandenberghe, permanent vertegenwoordiger van Audymatt bvba, Chief Executive Officer
- Dhr. Nassef Sawiris
- Dhr. Jan Gesquière, permanent vertegenwoordiger van Jadel bvba, Chief Financial Officer
- Dhr. Pierre Sironval, General Manager Business Unit Middle East – Managing Director Six Construct
- Dhr. Jean Polet, General Manager Business Unit Europe
- Dhr. Mathieu Dechamps, General Manager Business Unit International
- Dhr. Frederic de Schrevel, permanent vertegenwoordiger van Arthepa bvba, Secretary General – General Counsel
- Dhr. Geert Aelbrecht, permanent vertegenwoordiger van Gacco bvba, Group Human Resources Director
- Dhr. Tom Neyrinck, General Manager Concessions & Assets
- Dhr. Gabriel Uzgen, Chief Executive Officer BESIX Red

---

¹: voorzitter van het remuneratie- en benoemingscomité

²: lid van het remuneratie- en benoemingscomité

⁴: lid van het audit comité

Commissaris

Mazars Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door Anton Nuttens, werd door de Algemene Vergadering van 8 juni 2018 tot commissaris benoemd voor een periode van drie jaar en dit voor de statutaire en geconsolideerde jaarrekening van de Onderneming.

De erelonen voor 2018 bedragen 756.715 EUR. Onderstaande tabel geeft de verdeling weer naargelang de verschillende werkzaamheden evenals de verdeling van het ereloon voor Mazars (en verbonden partijen) en andere audit firma's.

	<u>Mazars</u>	<u>Andere</u>
Audit mandaat	619.791	120.474
Wettelijke opdrachten	9.100	0
Due diligence	0	0
Overige	7.350	0
Totaal	636.241	120.474

Bovenstaande gegevens betreffen ons aandeel in de erelonen voor wat betreft ondernemingen onder gezamenlijke controle. Erelonen betaald aan de auditor binnen "tijdelijke handelsvennootschappen" zijn niet opgenomen gezien deze informatie niet op eenvoudige wijze beschikbaar is.

2. Geconsolideerde balans

	Referentie	2018	2017
<u>ACTIVA</u>			
Niet-courante activa		580.173	496.653
Immateriële vaste activa	6.2	38.308	35.569
Goodwill	6.3	53.211	12.715
Materiële vaste activa	6.4	236.745	237.032
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen	6.5	96.932	100.006
Vorderingen	6.6	121.485	94.130
Overige activa	6.7	14.274	14.058
Latente belastingen	6.27	19.218	3.143
Courante activa		2.102.881	1.865.331
Vorraden	6.8	29.241	27.061
Bestellingen in uitvoering	6.9	108.973	77.698
Onroerende goederen bestemd voor verkoop	6.10	229.099	217.330
Handelsvorderingen	6.11	893.570	907.621
Overige vorderingen en overige activa	6.12	253.830	275.086
Geldmiddelen en kasequivalenten	6.13	588.168	360.535
Totaal activa		2.683.054	2.361.984
<u>Eigen vermogen en verplichtingen</u>			
EIGEN VERMOGEN			
Eigen vermogen van de aandeelhouders	6.14	695.132	660.395
Kapitaal		32.000	32.000
Overgedragen resultaat		656.018	635.225
Indekkingsreserve		-10.913	-13.938
Omrekeningsverschillen		18.027	7.108
Minderheidsbelangen - BS	6.15	1.204	2.970
Totaal eigen vermogen		696.336	663.365
VERPLICHTINGEN			
Niet-courante verplichtingen		371.578	387.156
Leningen	6.16	230.060	244.192
Voorzeningen	6.17	72.163	75.258
Overige schulden - LT	6.18	50.003	45.692
Latente belastingen	6.27	19.352	22.014
Kortlopende verplichtingen		1.615.140	1.311.463
Leningen	6.16	222.396	82.224
Handelsschulden		903.573	721.342
Ontvangen vooruitbetalingen	6.19	117.640	162.647
Vooruitfacturatie	6.9	136.783	151.050
Te betalen belastingen		18.019	20.182
Voorzeningen	6.17	46.363	24.877
Overige schulden	6.20	170.366	149.141
Totaal eigen vermogen en verplichtingen		2.683.054	2.361.984

De toelichtingen op pagina 11 tot 65 zijn een integraal onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening.

3. Geconsolideerde winst- en verliesrekening

3.1. Geconsolideerde winst- en verliesrekening

	Referentie	2018	2017
Omzet	6.21	2.542.129	2.337.044
Kostprijs van verkopen	6.22	-2.316.221	-2.084.547
waarvan afschrijvingen	6.29	-42.283	-38.617
waarvan voorzieningen		-9.428	7.890
Brutomarge		225.908	252.497
Algemene kosten	6.23	-191.862	-177.753
waarvan afschrijvingen	6.29	-5.501	-4.894
waarvan voorzieningen		3.245	-3.746
Overige opbrengsten / kosten	6.24	49.618	4.201
Operationeel resultaat		83.664	78.945
Financiële opbrengsten	6.25	11.498	25.697
Financiële kosten	6.26	-11.854	-16.092
Resultaat geassocieerde deelnemingen	6.5	19.882	26.955
Resultaat voor belastingen		103.190	115.505
Belastingen	6.27	-7.405	-12.466
Courante belastingen		-18.293	-17.921
Uitgestelde belastingen		10.888	5.455
Geconsolideerd resultaat		95.785	103.039
Minderheidsbelangen	6.15	-487	-481
Geconsolideerd resultaat		95.298	102.558
Winst per aandeel – basis	6.38	33,65	36,21
Winst per aandeel – verwaterd	6.38	33,65	36,21

3.2. Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

	Referentie	2018	2016
7			
Geconsolideerd resultaat	3.1	95.298	102.558
Niet-gerealiseerde resultaten:			
Indekkingsreserve	6.14	2.944	4.019
Impact marktwaarde voor verkoop beschikbare financiële activa		0	0
Actuariële winsten en verliezen op toegezegd – pensioen regelingen		497	-1.433
Omrekeningsverschillen		11.181	-47.769
Totaal niet-gerealiseerde resultaten, na belastingen	6.14	14.622	-45.183
Winst of verlies toe te rekenen aan:			
Eigenaars van de moedermaatschappij		109.918	57.372
Minderheidsbelangen		0	0
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		109.918	57.372

4. Geconsolideerde financieringstabel

	Referentie	2018	2017
Operationeel resultaat	3	83.664	78.945
Aangepast voor:			
- Afschrijvingen	6.29	47.784	43.511
- Resultaat uit verkopen van (im)materiële vaste activa	6.24	-3.935	-4.411
- Resultaat uit verkopen van overige niet-courante activa	6.24	0	0
- Resultaat uit verkopen van geassocieerde deelnemingen	6.24	-16.771	0
- Voorzieningen	6.17	6.184	-4.144
- Waardeverminderingen	6.30	302	614
Operationele cash flow voor wijzigingen in bedrijfskapitaal		117.228	114.515
- Betaalde belastingen (netto)		-11.283	-14.517
- Wijzigingen in bedrijfskapitaal		-7.854	-40.718
Cash flow uit operationele activiteiten		98.091	59.280
Omrekeningsverschil van de kasmiddelen voor entiteiten die rapporteren in vreemde munt		2.267	-29.606
Aanschaffingen van immateriële vaste activa	6.2	-6.604	-3.416
Aanschaffingen van materiële vaste activa	6.4	-54.970	-55.588
Aanschaffingen van overige niet-courante activa	6.7	-106	-2.416
Aanschaffingen van en kapitaalverhogingen in geassocieerde deelnemingen	6.5	-19.797	-5.417
Opbrengsten uit verkopen immateriële vaste activa	6.2	3	0
Opbrengsten uit verkopen van materiële vaste activa	6.4	10.457	8.513
Opbrengsten uit verkopen van overige niet-courante activa		19	28
Opbrengsten uit verkopen geassocieerde deelnemingen	6.5	46.044	5
Dividenden ontvangen van geassocieerde deelnemingen	6.5	21.120	27.189
Wijzigingen in de consolidatiekring	6.1	93.084	-58.282
Netto cash uit investeringsactiviteiten		89.250	-89.384
Cash flow uit financieringsactiviteiten			
Opbrengsten / <terugbetalingen> van leningen		136.844	38.405
Opbrengsten / < terugbetalingen > van lange termijn vorderingen		-20.518	-16.128
Betaalde interesten (netto)		-3.061	-1.963
Marktwaaarde geldmiddelen en kasequivalenten		0	0
Wijziging in de consolidatiekring		0	180
Dividenden betaald aan aandeelhouders van de Groep	6.14	-75.000	-50.000
Dividenden betaald aan Minderheidsaandeelhouders	6.15	-240	-240
Netto cash uit financieringsactiviteiten		38.025	-29.746
<Afname> / Toename van geldmiddelen en kasequivalenten		227.633	-89.456
Beweging in geldmiddelen en kasequivalenten			
Geldmiddelen bij het begin van het jaar	2	360.535	449.991
<Afname> / Toename		227.633	-89.456
Geldmiddelen bij het einde van het jaar	2	588.168	360.535

5. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

De geconsolideerde jaarrekening van de Onderneming over het boekjaar 2018 heeft betrekking op de Vennootschap en haar dochterondernemingen (tesamen genaamd de 'Groep') alsook op het belang van de Groep in deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend. De geconsolideerde jaarrekening werd op 5 april 2019 vastgelegd door de raad van bestuur.

5.1 Overeenstemmingsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening 2018 is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards, zoals aanvaard binnen de Europese Unie.

5.2 Gehanteerde grondslagen bij de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), van toepassing op 31 december 2018 (inclusief nieuwe IFRS standaarden en de verbeterde International Accounting Standards). De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders vereist door IFRS. De jaarrekening is opgemaakt in duizenden euro's. IFRS 8 wordt niet toegepast omdat de onderneming niet beursgenoteerd is.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de leiding oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van de baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden beoordeeld op continue wijze. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarop de herziening ook gevolgen heeft. Oordelen gemaakt door de leiding, inzake de toepassing van IFRS, die een belangrijke invloed hebben op de jaarrekening en de gemaakte schattingen met een belangrijk risico op relevante aanpassingen in het volgende jaar worden besproken in punt 5.5.

De Onderneming heeft de nieuwe en herziene standaarden en interpretaties toegepast met ingang vanaf 1 januari 2018.

a) Wijzigingen van toepassing in 2018:

b)

- IFRS 9 : Financiële instrumenten
- IFRS 15 : Opbrengsten van contracten met klanten

Conform IFRS 15 worden opbrengsten opgenomen voor het bedrag van de vergoeding waarop de Onderneming verwacht recht te hebben in ruil voor de overdracht van goederen of diensten aan een klant.

Uit de inschattingen gemaakt door de Onderneming blijkt dat de impact van IFRS 15 op de geconsolideerde jaarrekening onbelangrijk is, zowel op datum van toepassing als op rapporteringsdatum.

c) Nieuwe en verbeterde IFRS' die uitgevaardigd werden maar nog niet effectief zijn

- IFRS 16 : Leaseovereenkomsten

IFRS 16 Leaseovereenkomsten schrijft voor om het merendeel van de lease overeenkomsten op te nemen in een balansmodel met ingang vanaf 1 januari 2019. De Onderneming heeft een voorlopige analyse gemaakt inzake de impact van de toepassing van IFRS 16 waaruit blijkt dat deze een beperkte impact heeft op de balans maar aanleiding geeft tot presentatieverschillen in de winst- en verliesrekening.

Uit een analyse van het management blijkt dat andere nieuwe en gewijzigde IFRS'en die nog niet van toepassing zijn geen materiële impact zou hebben op de geconsolideerde jaarrekening.

5.3 Toepassing van International Financial Reporting Standards (IFRS)

De belangrijkste toegepaste principes zijn:

- Toepassing van het principe van historische kostprijs voor vaste activa en vastgoedbeleggingen.
- Cumulatieve omrekeningsverschillen werden geacht nul te zijn op 31 december 2003, datum vanaf welke de omzettingsverschillen, voorheen onder de Belgische boekhoudnormen werden geboekt in overeenstemming met IFRS.

Op 31 december 2005 was er onder de Belgische boekhoudnormen geen goodwill. De toewijzing van de goodwill vóór dit tijdstip bleek in overeenstemming te zijn met IFRS. Pensioenverplichtingen "te bereiken doel" werden reeds verwerkt op actuariële basis onder de vorige boekhoudprincipes.

5.4 Basis voor consolidatie

De jaarrekening van BESIX Group omvat: BESIX Group NV en dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint ventures. De entiteiten van de groep worden onder punt 7 vermeld.

- Investerings in dochterondernemingen

Dochterondernemingen zijn die entiteiten waarvan de groep meer dan de helft van de stemrechten bezit of de mogelijkheid heeft om het financiële en operationele beleid van een entiteit te bepalen.

De jaarrekeningen van dochterondernemingen zijn in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen vanaf de datum waarop voor het eerst sprake is van zeggenschap tot aan het moment waarop deze eindigt. Intercompany-transacties, balansposten en ongerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de groep worden geëlimineerd.

De waarderingsgrondslagen van dochterondernemingen zijn indien nodig aangepast om een consistente toepassing van waarderingsgrondslagen binnen de Groep te waarborgen.

De belangen van derden in het groepsvermogen en het groepsresultaat worden afzonderlijk gepresenteerd als 'minderheidsbelangen' op de balans en resultatenrekening.

- Investerings in geassocieerde deelnemingen

Een geassocieerde deelneming is een onderneming waarin de groep belangrijke invloed heeft (geen zeggenschap) op het financiële en operationele beleid en die geen dochteronderneming of joint venture van de groep is.

Het bedrag waarmee de kostprijs van de overname het belang van de groep in de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen op de datum van de overname overschrijdt, wordt goodwill genoemd. Het bedrag waarmee het belang van de groep in de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen, de kostprijs van de overname op de datum van de overname overschrijdt, moet worden opgenomen als een bate in de winst- en verliesrekening in de periode van overname.

Een investering in een geassocieerde deelneming wordt in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt volgens de "equity"-methode, tenzij de investering uitsluitend is verworven en gehouden met het oog op haar vervreemding in de nabije toekomst. De investeringen in geassocieerde deelnemingen worden aanvankelijk tegen kostprijs geboekt, en vervolgens aangepast om rekening te houden met de wijziging van het aandeel van de groep in de nettoactiva van de deelneming na de overname. Als het aandeel van de groep in de verliezen van een geassocieerde deelneming volgens de "equity"-methode gelijk is aan of hoger ligt dan de boekwaarde van een investering,

neemt de groep zijn aandeel in de verdere verliezen niet langer op tenzij de groep duidelijke verplichtingen heeft de geassocieerde deelneming te ondersteunen.

Winsten en verliezen uit hoofde van transacties met een geassocieerde deelneming worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de geassocieerde deelneming heeft.

Gezamenlijke overeenkomsten

Binnen de bouwsector is het een gebruikelijke praktijk om, samen met één of meerdere partners, een gezamenlijk gecontroleerde structuur ("gezamenlijke overeenkomsten") op te zetten voor een specifiek bouwproject. Dergelijke (tijdelijke) structuur voorziet dat de financiële inbreng van de verschillende partijen evenwaardig is. De uitvoering van een contract is dezelfde, of die rechtstreeks door de Onderneming dan wel middels een (tijdelijke) structuur gebeurt. In normale omstandigheden heeft een dergelijke structuur slecht beperkte eigen materiële vaste activa. Daarenboven doen dergelijke structuur zelden beroep op externe financiering.

De geconsolideerde jaarrekening bevat ons aandeel in de rechten, verplichtingen, opbrengsten en kosten van dergelijke gezamenlijke overeenkomsten. Opbrengsten gefactureerd door de Onderneming aan dergelijke structuren worden geëlimineerd; de geraliseerde marge wordt in mindering gebracht van de kostprijs van verkopen.

Door het groot aantal aan gezamenlijke overeenkomsten en de moeilijkheid om tijdelijk gedetailleerde informatie te bekomen, worden enkel de belangrijkste gezamenlijke overeenkomsten opgenomen in de geconsolideerde balans. Saldi tussen de groep en de gezamenlijke overeenkomsten worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de groep in de joint venture heeft. Niet belangrijke gezamenlijke overeenkomsten worden opgenomen in de balans via de rekening - courant methode, dit wil zeggen dat ons aandeel in de netto vorderingen/schulden (na eliminatie) op een aparte lijn wordt voorgesteld.

5.5 Waardering en waarderingsprincipes

- Goodwill

Goodwill geeft het bedrag weer waarmee de kostprijs van de overname het belang van de groep in de reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa, verplichtingen en verbonden verplichtingen (van een dochteronderneming of *jointly controlled entity*) op de datum van de overname overschrijdt. Goodwill wordt opgenomen als een actiefpost. De groep beoordeelt jaarlijks of er een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering. Elke waardevermindering wordt onmiddellijk ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Waardeverminderingen op goodwill worden niet teruggedraaid.

Bij verkoop van een dochteronderneming, een geassocieerde onderneming of een joint venture wordt het toewijsbaar bedrag van de goodwill verrekend bij de bepaling van het resultaat op de verkoop.

- Negatieve goodwill

Het bedrag van negatieve goodwill na toewijzing van de aankoopprijs aan identificeerbare activa, passiva en verplichtingen, wordt onmiddellijk erkend als een opbrengst in de winst- en verliesrekening.

- Waardering van opbrengsten

Opbrengsten die ontstaan bij de uitvoering van de normale bedrijfsactiviteiten, dienen te worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de vergoeding die is ontvangen of waarop recht is verkregen, rekening houdend met het bedrag van enige kortingen, BTW en ander verkoop gerelateerde belastingen. Verkoop van goederen vindt plaats wanneer de onderneming de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen heeft overgedragen aan de koper.

In de meeste gevallen valt de overdracht van de risico's en voordelen van eigendom samen met de overdracht van het wettelijk eigendomsrecht of het bezit aan de koper.

Opbredingen uit onderhanden projecten in opdracht van derden worden erkend in overeenstemming met het boekhoudbeleid van de groep (zie verder).

Inkomsten uit dividenden van investeringen worden erkend wanneer de aandeelhoudersrechten voor het ontvangen van een vergoeding worden vastgesteld.

- Onderhanden projecten

Indien het resultaat van een onderhanden project op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden de opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten opgenomen als baten en lasten, volgens het stadium van voltooiing van de projectactiviteiten op de balansdatum ("*percentage of completion method*"). Als het resultaat van een onderhanden project in opdracht van derden niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat, worden opbrengsten alleen opgenomen tot het bedrag van de gemaakte projectkosten die naar waarschijnlijkheid worden gedekt door de opbrengsten uit het project.

Bij de "*percentage of completion*" methode wordt de voortgang van elk contract ingeschat op basis van de verwachte inkomsten. De voortgang wordt bepaald op basis van het opgelopen percentage van de kosten vergeleken met de geschatte totale kosten van het contract.

Projectkosten omvatten: kosten van het materiaal gebruikt bij de bouw, afschrijving van de machines en uitrustingen, arbeidskosten, onderaanneming en indirecte kosten die rechtstreeks verband houden met het contract zoals indirecte arbeid, onderhoud en kosten met betrekking tot waarborgen.

Wijzigingen in inschattingen van contract opbrengsten, kosten en resultaat worden erkend in de periode dat deze wijzigingen kenbaar worden. Wijzigingen in contracten en finale contract overeenkomsten worden erkend in zoverre dat het bekomen van het akkoord van de client voldoende waarschijnlijk is en dat het bedrag op redelijke wijze kan worden bepaald.

Voorzieningen voor geraamde verliezen op niet-opgeleverde contracten worden aangelegd in de periode waarin ze worden vastgesteld. Vorderingen inzake bijkomende vergoedingen worden erkend wanneer de verwezenlijking gegarandeerd is en wanneer het bedrag op redelijke wijze kan worden bepaald.

Opgelopen kosten en ingeschatte opbrengsten hoger dan de facturatie op niet afgewerkte contracten worden voorgesteld als werken in uitvoering onder de courant activa op de balans.

Indien meer werd gefactureerd dan de opgelopen kosten en ingeschatte opbrengsten worden deze opgenomen in de post "Vooruitfacturatie" als deel van de vlottende schulden op de balans.

Pre-contractuele kosten worden onmiddellijk in de resultatenrekening als kost erkend tot op het moment dat recuperatie waarschijnlijk wordt, gewoonlijk vanaf het stadium van "preferred bidder" voor PPS contracten. De gerecupereerde kosten worden slechts als opbrengsten erkend op het moment van definitieve ondertekening en financiële afhandeling van het PPS contract.

- Onroerende goederen bestemd voor verkoop

Onroerende goederen bestemd voor verkoop worden geboekt aan aanschaffingswaarde, waardeverminderingen worden geboekt indien de marktwaarde lager is dan de aanschaffingswaarde.

- Leasing

Een financiële lease is een lease-overeenkomst die vrijwel alle aan het eigendom van een actief verbonden risico's en beloningen overdraagt aan de leasingnemer. Alle andere leases worden beschouwd als operationele leases.

Voor financiële leasing wordt op de balans het actief erkend aan het laagste van de marktconforme waarde (reële waarde) van het geleasede actief en de geactualiseerde waarde van de minimale leasingbetalingen voorzien in het contract. De overeenstemmende schuld ten opzichte van de leasinggever wordt in de balans opgenomen als financiële leasingschuld. De leasingbetalingen worden gesplitst in een rentekost en een terugbetaling van de schuld zodanig dat er een constante intrestlast wordt erkend op de openstaande schuld. Financiële kosten worden ten laste genomen van de resultatenrekening.

Huurbetalingen met betrekking tot operationele leases worden lineair ten laste genomen over de leaseperiode.

- Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden in euro's omgerekend tegen de wisselkoers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva, aangehouden in vreemde valuta, worden omgerekend tegen de wisselkoers per balansdatum. De verschillen die optreden door de omrekening worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Niet monetaire activa en passiva worden in euro's omgerekend tegen de wisselkoers op transactiedatum.

De activa en verplichtingen van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de koers per balansdatum. De opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers voor deze periode. De wisselkoersverschillen worden in een afzonderlijke component van het eigen vermogen gepresenteerd. Bij afstoting van de activiteit worden deze wisselkoersverschillen in dezelfde periode overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

- Wisselkoersen

	<u>Slotkoers 2018</u>	<u>Gemiddelde koers 2018</u>	<u>Slotkoers 2017</u>	<u>Gemiddelde koers 2017</u>
AED	0,236161	0,230568	0,227226	0,241072
QAR	0,238823	0,232215	0,230028	0,241458
GBP	1,117905	1,130319	1,127103	1,140674
EGP	0,048010	0,047780	0,048010	0,049932
AUD	0,616523	0,633041	0,651636	0,678810

1 devises = X EUR

- Financieringskosten

Alle financieringskosten worden als last opgenomen in de periode waarin ze zijn gemaakt met uitzondering van financieringskosten die betrekking hebben op kapitaalsinvesteringen met betrekking tot concessies en de immobiëlnactiviteit.

Er zijn geen belangrijke financieringskosten in de andere activiteiten die onderwerp zouden kunnen zijn van een kapitalisatie.

- Overheidssubsidies

Overheidssubsidies met (im)materiële vaste activa worden in de balans gepresenteerd door de subsidie op te nemen in mindering van de gerelateerde activa. Deze baten worden vervolgens op systematische wijze in resultaat genomen over de gebruiksduur van het betrokken actief.

- Uitgestelde personeelsbeloningen

Betalingen met betrekking tot toegezegde bijdrage regelingen worden ten laste genomen wanneer verschuldigd.

Voor pensioenplannen “ te bereiken doel” (b.v. overeenkomsten einde dienstverlening in het Midden Oosten) wordt de verplichting geraamd op basis van de ‘*projected unit credit*’ methode, waarbij actuariële berekeningen worden doorgevoerd op elke balansdatum. Actuariële winsten en verliezen worden sinds 2013 rechtstreeks in eigen vermogen verwerkt daar waar ze voordien in resultaat genomen werden.

- Winstbelastingen

De winstbelastingen omvatten de belastingen op het resultaat van het huidige boekjaar en de aanpassingen op de belastingen van de voorgaande boekjaren.

Uitgestelde belastingen zijn de bedragen van in toekomstige perioden te betalen of terug te vorderen winstbelastingen met betrekking tot tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. De uitgestelde belastingen worden gevormd op basis van de balansmethode. Uitgestelde belastingverplichtingen zijn de bedragen van in toekomstige perioden te betalen winstbelastingen met betrekking tot belastbare tijdelijke verschillen. Uitgestelde belastingvorderingen zijn de bedragen van in toekomstige perioden terug te vorderen winstbelastingen en worden enkel erkend in zoverre er voldoende belastbare winsten zullen zijn om de tijdelijke verschillen te kunnen verklaren.

Uitgestelde belastingverplichting worden opgenomen voor alle belastbare tijdelijke verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en geassocieerde deelnemingen en belangen in joint ventures tenzij de Groep het tijdstip kan bepalen waarop het tijdelijke verschil wordt afgewikkeld en het waarschijnlijk is dat het tijdelijk verschil niet in de nabije toekomst zal worden afgewikkeld.

Uitgestelde belastingvorderingen en – verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld. Uitgestelde belastingvorderingen en – verplichtingen worden geboekt als baten of lasten en worden opgenomen in de nettowinst of het nettoverlies over de periode tenzij de belasting voortvloeit uit een transactie of gebeurtenis die in dezelfde of een andere periode direct is opgenomen in het eigen vermogen.

- Intern gegenereerde immateriële activa

Een intern gegenereerde immaterieel actief dat voortvloeit uit de technische en IT ontwikkeling van de groep wordt alleen opgenomen als alle navolgende punten kunnen worden aangetoond:

- Het intern gegenereerde immaterieel actief is identificeerbaar (bijvoorbeeld: software en nieuwe processen);
- Het is waarschijnlijk dat het immaterieel vast actief toekomstige economische voordelen zal genereren; en
- De kostprijs van het immaterieel vast actief betrouwbaar kan worden bepaald.

Intern gegenereerde immaterieel activa worden lineair afgeschreven over hun gebruiksduur. Ontwikkelingskosten die geen betrekking hebben op een intern gegenereerde immaterieel actief worden als last opgenomen op het moment dat ze gedaan worden.

Immateriële vaste activa omvatten de exploitatierechten voor steengroeven evenals bedragen toegewezen aan de rechten op datum van verwerving van de betrokken steengroeven. De aanschaffingswaarde van de exploitatierechten van steengroeven worden afgeschreven op basis van de geproduceerde hoeveelheden rekening houdend met de verwachte resterende levensduur van de steengroeven.

- Immateriële en materiële vaste activa

Alle elementen van immateriële en materiële vaste activa worden verwerkt overeenkomstig het kostmodel. De kostprijs van een immaterieel en materieel vast actief omvat zijn aankoopprijs en alle rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief klaar te maken voor zijn bedoelde gebruik.

Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht vanaf dat het betrokken actief beschikbaar is voor gebruik, en dit volgens de lineaire methode op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder onderdeel van een materieel vast actief. De geschatte gebruiksduur luidt als volgt:

- Gebouwen: 20 – 50 jaren
- Installaties: 5 – 20 jaren
- Andere: 5 – 10 jaren

De betaalde rechten voor de exploitatie van de steengroeven (en de goodwill toegekend aan deze rechten) worden afgeschreven op basis van de werkelijk aangewende reservevolumes gedurende deze periode.

Bij de berekening van de afschrijvingen wordt een residuele waarde in rekening gebracht, indien relevant. De gebruiksduur van een materieel vast actief wordt jaarlijks beoordeeld.

Financieel geleasde activa wordt over zijn gebruiksduur afgeschreven, op een basis die consistent is met de afschrijvingsgrondslagen die worden toegepast voor af te schrijven activa in eigendom.

De winst of het verlies op de buitengebruikstelling of vervreemding van een materieel vast actief wordt bepaald als het verschil tussen de geschatte netto-opbrengst bij vervreemding en de boekwaarde van het actief, en wordt in de jaarrekening opgenomen als bate of last.

- Onderzoek en ontwikkeling

Er worden in de groep geen werkzaamheden verricht op het gebied van onderzoek en ontwikkeling, die onder de definitie zoals vastgelegd in IFRS vallen.

- Bijzondere waardeverminderingen

Op elke balansdatum wordt beoordeeld of er een indicatie is die wijst op een mogelijke bijzondere waardevermindering van een actief zijnde dat de netto boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde van het actief door gebruik of verkoop.

Als de realiseerbare waarde van een actief onder zijn boekwaarde ligt, wordt de boekwaarde van het actief verlaagd tot zijn realiseerbare waarde (het hoogste tussen reële waarde minus verkoopkosten en de waarde door gebruik). Een dergelijk bijzonder waardeverminderversverlies wordt onmiddellijk als een last opgenomen in de winst- en verliesrekening. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde van het individuele actief te schatten, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

- Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de kostprijs of de opbrengstwaarde. De kostprijs van voorraden omvat alle inkoopkosten, conversiekosten en andere kosten die voortvloeien uit het transport van de voorraden naar hun huidige locatie en de verwerking van de

voorraden tot hun huidige toestand. De kostprijs van voorraden wordt toegerekend via de gewogen gemiddelde kostprijs methode.

- Financiële instrumenten

Een financieel actief of een financiële verplichting wordt opgenomen in de balans bij het afsluiten een dergelijk instrument.

- Handelsvorderingen

Handelsvorderingen zijn niet rentedragende vorderingen en worden opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van geschatte waardeverminderingen als gevolg van oninbaarheid.

- Bankleningen

Intrestdragende bankschulden en opnames in kaskrediet worden geboekt tegen het bedrag van de ontvangsten, verminderd met de transactiekosten. Financiële lasten worden in de resultatenrekening erkend op een accrual basis op basis van de effectieve-rentemethode en worden toegevoegd aan de boekwaarde in zoverre ze niet betaald werden in de desbetreffende periode.

- Handelsschulden

Handelsschulden zijn niet rentedragende schulden en worden opgenomen tegen hun nominale waarde.

- Financiële voorschotten

Financiële voorschotten zijn niet rentedragende leningen en worden opgenomen tegen hun nominale waarde.

- Derivaten en "hedge accounting"

De groep is blootgesteld aan vreemde valuta risico's en in mindere mate aan rentevoet risico's. De groep dekt vooral de vreemde valuta risico's in met betrekking tot de balans. *Forward exchange contracts*, indien afgesloten, hebben de bedoeling om specifieke transacties te dekken zoals het ontvangen van dividenden in vreemde valuta of overeenkomsten met onderaannemers, aangegaan in een andere munt dan dat van het contract van de bouwverf.

De groep houdt geen derivaten aan voor speculatieve doeleinden.

De wijzigingen in de reële waarde van financiële instrumenten die als dekking worden aanzien van toekomstige cash – flow worden in de hedge-reserve van het eigen vermogen onder de reserves verwerkt voor het effectieve deel van de indekking. Het niet-effectieve deel van de wijziging in de reële waarde wordt verwerkt in het resultaat. Indien een ingedekte cash –flows met betrekking tot een vaststaande verplichting of een toekomstige transactie resulteert in de erkenning van een actief of schuld, worden de cumulatieve bedragen met betrekking tot het financieel instrument die voorheen in het eigen vermogen werden opgenomen, bijgevoegd bij de waarde van het actief of schuld op moment van erkenning. Voor indekkingoperaties die geen aanleiding geven tot de erkenning van een actief of een schuld worden de opgenomen bedragen in het eigen vermogen in resultaat genomen in dezelfde periode als wanneer het ingedekte bestanddeel de resultatenrekening beïnvloedt.

Wijzigingen in de reële waarde van derivaten die niet in aanmerking komen voor *hedge accounting*, worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

- Voorzieningen

Een voorziening wordt opgenomen voor een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting, waarvoor het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen. Het bedrag van de verplichting moet op een betrouwbare wijze geschat kunnen worden. Dit is de beste schatting van de uitgaven die vereist zijn om de bestaande verplichting op de balansdatum af te wikkelen.

Voorzieningen aftercare (met inbegrip van de periode tussen voorlopige en definitieve oplevering) worden opgenomen over de looptijd vanaf de datum van voorlopige oplevering van de werken. De voorziening wordt bepaald op basis van de beste inschatting van het management om haar verplichtingen te voldoen.

- Inschattingen door management

Tijdens de toepassing van de waarderingsregels heeft management geen bijzondere oordelen moeten treffen, met uitzondering van deze die ramingen inhouden, die een belangrijke invloed hebben op de bedragen opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

De belangrijkste veronderstellingen betreffende de toekomst en overige bronnen van informatie waarvoor een groot risico bestaat dat ze kunnen leiden tot een belangrijke aanpassingen van de waarde van activa en passiva in het komend jaar hebben betrekking op de:

- resultaaterkenning voor werken, in het bijzonder de marge vooropgesteld bij het eind van de werf
- economische levensduur van (im)materiële vaste activa
- voorziening voor aangegane verbintenissen
- latente belastingen
- actuariële veronderstelling betreffende “einde dienst” regelingen

6. Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

6.1 Aanschaffing – verkoop van dochterondernemingen / wijzigingen in de consolidatie methode

6.1.1. Aanschaffing van dochterondernemingen 2018

De toewijzing van het eerste consolidatieverschil voor Watpac (verworven eind 2018) is onder analyse, overige consolidatieverschillen werden in hoofdzaak toegewezen aan terreinen en gebouwen evenals know-how.

De impact op de balans en cash flow voor 2018 is hieronder samengevat:

	<u>Boekwaarde</u> <u>1/1/2018</u>	<u>Reële waarde</u> <u>aanpassingen</u>	<u>Reële waarde</u> <u>1/1/2018</u>
Immateriële vaste activa	91	776	867
Goodwill	11.033	32.317	43.350
Materiële vaste activa	6.175	2.621	8.796
Overige niet-courante activa	8.629	-5	8.624
Overige courante activa	38.361	254	38.615
Geldmiddelen en kasequivalenten	195.048	0	195.048
Minderheidsbelangen	0	0	0
Voorzieningen en latente belastingen	-2.046	-573	-2.619
Lange termijn schulden	-85	0	-85
Korte termijn lening	-3.188	0	-3.188
Korte termijn schulden	-165.950	32	-165.918
Aangeschafte netto activa	88.068	35.422	123.490
Aanschaffingswaarde (betaald)			-108.128
Uitstel van betaling			-10.724
Totale aanschaffingswaarde			-118.852
Aangeschafte geldmiddelen			195.048
Netto impact op geldmiddelen			86.920

Er werd geen omzet noch resultaat erkend voor de belangrijkste aanschaffing (Watpac) gezien deze geconsolideerd wordt vanaf 31 december 2018.

Overige niet-courante activa hebben hoofdzakelijk betrekking op uitgestelde belastingen bij Watpac.

De aanschaffingswaarde omvat eveneens de "interne" aankoop van de 28% aandelen Watpac die reeds in bezit waren en geconsolideerd werden als geassocieerde deelneming.

6.1.2. Aanschaffing van dochterondernemingen 2017

Het eerste consolidatieverschil werd voornamelijk toegewezen aan (i) terreinen en gebouwen, (ii) "trade name" en "customer relationship".

De impact op de balans en cash flow voor 2017 is hieronder samengevat:

	<u>Boekwaarde</u> <u>1/1/2017</u>	<u>Reële waarde</u> <u>aanpassingen</u>	<u>Reële waarde</u> <u>1/1/2017</u>
Immateriële vaste activa	13	23.303	23.316
Goodwill	61	12.661	12.722
Materiële vaste activa	26.940	8.578	35.518
Overige niet-courante activa	3.160	3.781	6.941
Overige courante activa	92.226	0	92.226
Geldmiddelen en kasequivalenten	70.541	0	70.541
Minderheidsbelangen	0	0	0
Voorzieningen en latente belastingen	-661	-8.463	-9.124
Lange termijn schulden	-10.855	-14	-10.869
Korte termijn schulden	-87.134	-3.909	-91.043
Aangeschafte netto activa	94.291	35.937	130.228
Aanschaffingswaarde (betaald)			-128.823
Uitstel van betaling			-1.405
Totale aanschaffingswaarde			-130.228
Aangeschafte geldmiddelen			70.541
Netto impact op geldmiddelen			-58.282

De omzet (8 maanden respectievelijk 5 maanden) voor de in 2017 verworven entiteiten bedraagt 172,4 MEUR, de bijdrage in het netto resultaat bedraagt -1,8 MEUR.

6.1.3. Verkoop van dochterondernemingen

De impact van de verkoop van BESIX Park en BESIX Sanotec op de balans en cash flow is hieronder samengevat:

	<u>Boekwaarde 1/1/2018</u>
Immateriële vaste activa	1.663
Goodwill	257
Materiële vaste activa	18.247
Overige niet-courante activa	743
Overige courante activa	5.579
Voorzieningen en latente belastingen	-878
Lange termijn schulden	-12.319
Korte termijn lening	-1.609
Korte termijn schulden	-5.519
Verkoop netto activa	
Verkoopprijs (betaald)	38.111
Uitstel van betaling	0
Total consideration	0
Geldmiddelen	2.748
Netto impact op geldmiddelen	40.859

Er werden geen belangrijke dochterondernemingen verkocht in 2017.

6.1.4. Wijzigingen in de consolidatiemethode

Er was geen wijziging in de consolidatiemethodes gedurende 2018 en 2017.

6.2 Immateriële vaste activa

2018	<u>Licenties</u>	<u>Software</u>	<u>Totaal</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>			
Begin van de periode	48.874	29.616	78.490
Toevoegingen	564	5.784	6.348
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	-7.028	46	-6.982
Verkopen	-54	-22	-76
Omrekeningsverschillen	-23	469	446
Overige	3.260	539	3.799
Einde van de periode	45.593	36.432	82.025
<u>Gecumuleerde afschrijvingen</u>			
Begin van de periode	-20.119	-22.803	-42.922
Toevoegingen	-5.698	-309	-6.007
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	0	0	0
Teruggenomen	54	19	73
Verkopen	6.236	-50	6.187
Omrekeningsverschillen	9	-470	-461
Overige	-166	-420	-586
Einde van de periode	-19.684	-24.033	-43.717
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	25.909	12.399	38.308

Toevoegingen inzake software hebben voornamelijk betrekking op het lopende ERP Project. De rubriek "overige" binnen licenties betreft hoofdzakelijk een transfert van goodwill ingevolge de herziening van de toewijzing van het eerste consolidatieverschil voor Enrobage-Stockem.

2017	<u>Licenties</u>	<u>Software</u>	<u>Totaal</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>			
Begin van de periode	24.268	28.788	53.056
Toevoegingen	1.007	2.409	3.416
Aanschaffing van een dochteronderneming	23.585	103	23.688
Verkopen	-8	-4	-12
Omrekeningsverschillen	22	-1.680	-1.658
Overige	0	0	0
Einde van de periode	48.874	29.616	78.490
<u>Gecumuleerde Afschrijvingen</u>			
Begin van de periode	-16.593	-24.158	-40.751
Toevoegingen	-3.263	-229	-3.492
Aanschaffing van een dochteronderneming	0	0	0
Teruggenomen	8	4	12
Verkopen	-275	-97	-372
Omrekeningsverschillen	3	1.678	1.681
Overige	1	-1	0
Einde van de periode	-20.119	-22.803	-42.922
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	28.755	6.813	35.568

De aanschaffingen van dochterondernemingen voor 2017 m.b.t. licenties bevatten het deel van de "purchase price allocation" toegewezen aan "customer relationship", "trade name" en "know-how".

Deze activa worden afgeschreven over de resterende economische leeftijd, 7 jaar voor wat betreft customer relationship en trade name, 4,5 jaar voor know-how.

6.3 Goodwill

2018	<u>Goodwill</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>	
Begin van de periode	13.538
Toevoegingen	256
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	43.093
Verkopen	0
Omrekeningsverschillen	-467
Overige	-2.364
Einde van de periode	54.056
<u>Gecumuleerde afschrijvingen</u>	
Begin van de periode	-822
Toevoegingen	-23
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	0
Teruggenomen	0
Verkopen	0
Omrekeningsverschillen	0
Overige	0
Einde van de periode	-845
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	53.211

e rubriek "overige" betreft hoofdzakelijk een transfert van goodwill ingevolge de herziening van de toewijzing van het eerste consolidatieverschil voor Enrobage-Stockem.

2017	<u>Goodwill</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>	
Begin van de periode	754
Toevoegingen	0
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	12.775
Verkopen	0
Omrekeningsverschillen	9
Overige	0
Einde van de periode	13.538
<u>Gecumuleerde afschrijvingen</u>	
Begin van de periode	-753
Toevoegingen	-15
Aanschaffing / verkoop dochteronderneming	0
Teruggenomen	0
Verkopen	-53
Omrekeningsverschillen	0
Overige	-1
Einde van de periode	-822
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	12.716

6.4 Materiële vaste activa

2018	<u>Terreinen en gebouwen</u>	<u>Machines & uitrusting</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>				
Begin van de periode	164.559	447.463	26.266	638.288
Toevoegingen	7.877	37.105	9.988	54.970
Aanschaffing dochteronderneming	-10.843	-4.629	8.764	-6.708
Verkopen	-1.890	-48.082	-1.124	-51.096
Omrekeningsverschillen	1.093	4.788	-112	5.769
Overige	2.024	3.336	-2.277	3.083
Einde van de periode	162.820	439.981	41.505	644.306
<u>Gecumuleerde afschrijvingen</u>				
Begin van de periode	-81.296	-303.217	-16.743	-401.256
Toevoegingen	-7.117	-32.647	-1.989	-41.753
Teruggenomen	0	0	0	0
Verkopen	1.735	42.011	829	44.575
Verkopen dochteronderneming	3.360	-230	-5.873	-2.743
Omrekeningsverschillen	-935	-3.405	74	-4.266
Overige	22	-2.463	323	-2.118
Einde van de periode	-84.231	-299.951	-23.379	-407.561
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	78.589	140.030	18.126	236.745
Netto boekwaarde activa gefinancierd door leasings	8.397	14.376	0	22.773
2017	<u>Terreinen en gebouwen</u>	<u>Machines & uitrusting</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
<u>Aanschaffingswaarde</u>				
Begin van de periode	125.090	417.350	23.713	566.153
Toevoegingen	10.302	38.892	6.394	55.588
Aanschaffing dochteronderneming	33.023	55.478	3.559	92.060
Verkopen	-1.159	-33.452	-2.599	-37.210
Omrekeningsverschillen	-3.792	-21.295	-185	-25.272
Overige	1.095	-9.510	-4.616	-13.031
Einde van de periode	164.559	447.463	26.266	638.288
<u>Gecumuleerde afschrijvingen</u>				
Begin van de periode	-67.679	-286.042	-15.021	-368.742
Toevoegingen	-6.452	-31.646	-1.932	-40.030
Teruggenomen	0	0	26	26
Verkopen	732	30.123	2.253	33.108
Verkopen dochteronderneming	-12.890	-41.438	-2.214	-56.542
Omrekeningsverschillen	3.153	15.458	142	18.753
Overige	1.840	10.328	3	12.171
Einde van de periode	-81.296	-303.217	-16.743	-401.256
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	83.263	144.246	9.523	237.032
Netto boekwaarde activa gefinancierd door leasings	12.016	16.444	0	28.460

Er zijn, zoals vorig jaar, geen materiële vaste activa, overige dan de leasings, die bezwaard zijn met zakelijke rechten.

6.5 Beleggingen in geassocieerde deelnemingen

	2018	2017
Begin van de periode	100.006	100.840
Kapitaalverhogingen/<verminderingen>/aankopen	19.797	5.417
Verkopen	-29.273	0
Veranderingen in consolidatie perimeter	-657	182
Resultaat voor de periode	19.882	26.955
Ontvangen dividenden	-21.120	-27.189
Omrekeningsverschillen	3.080	-8.527
Indekkingsreserve	3.704	2.027
Overige (o.a. overboekingen)	1.513	301
Einde van de periode	96.932	100.006
Waarvan geboekt aan "aanschaffingswaarde"	1.164	1.474
Waarvan geboekt via "eigen vermogensmutatie"	95.768	98.532

De verkopen hebben betrekking op Cofely BESIX Facility Management en heet deel reeds in bezit inzake Watpac.

Ons deel in de jaarrekening van de onderneming geboekt volgens vermogensmutatie is als volgt:

	2018	2017
Totaal activa	514.843	527.166
Totaal verplichtingen	-419.075	-428.634
Netto activa	95.768	98.532
Omzet	357.901	368.122
Netto resultaat	19.882	26.955

Goodwill binnen totaal activa bedragen 14,2 MEUR (2017: 1,3 MEUR).

De geassocieerde deelnemingen betreffen concessies en gerelateerde "beheer & onderhoud" (Coentunnel in Nederland, Ajman Sewerage Company, SAFI, Moalajah, Vebes O&M en Al Wathba Veolia BESIX Waste Water Company in de Verenigde Arabische Emiraten evenals Hotels, Olympiades Brussels Hotel in België en Hotel 4B Development in Zwitserland). Ons aandeel in het netto actief van de concessie-vennootschappen is beïnvloed door de negatieve marktwaarde van financiële dekkingsinstrumenten die in deze vennootschappen direct in het eigen vermogen worden geboekt, beperkt tot de netto – investering. De reële marktwaarde van de deelnemingen in geassocieerde deelnemingen wordt geacht nauw aan te sluiten bij de netto boekwaarde behalve voor één PPP waar, op basis van een gedeeltelijke verkoop begin 2014, de waarde van ons deel substantieel hoger wordt geschat dan de boekwaarde.

6.6 Niet-courante vorderingen

	2018	2017
Overige vorderingen	13.639	11.543
Vorderingen op geassocieerde deelnemingen	59.582	41.488
Waardeverminderingen	-5.016	-5.016
Inhoudingen	53.280	46.115
Einde van de periode	121.485	94.130

Niet-courante vorderingen hebben voornamelijk betrekking op leningen toegekend aan ondernemingen opgenomen in de consolidatie volgens de vermogensmutatiemethode, een PPS geboekt volgens het "Financial asset model" onder IFRIC 12 en leningen aan niet-geconsolideerde entiteiten.

De rubriek inhoudingen heeft voornamelijk betrekking op onze activiteiten in het Midden-Oosten.

Er waren geen wijzigingen in waardeverminderingen (2017: terugname van KEUR 60), de waardeverminderingen blijven ongewijzigd op KEUR 5.016.

6.7 Overige niet-courante activa

Overige niet-courante activa hebben voornamelijk betrekking op verhuurde gebouwen evenals op gestorte waarborgen. De wijzigingen t.o.v. het vorig boekjaar zijn hieronder samengevat:

	2018	2017
Begin van de periode	14.058	7.723
Toevoegingen	106	2.416
Inkomend in de consolidatiekring	68	3.160
Overdrachten	-19	-33
Omrekeningsverschillen	255	-663
Afschrijvingen	-1	-1
Waardeverminderingen	0	-72
Overige	-193	1.528
Einde van de periode	14.274	14.058

Geen verandering in 2018 (2017 : 72 KEUR). De waardeverminderingen eind 2018 van 1.067 KEUR (1.067 KEUR eind 2017).

6.8 Voorraden

	2018	2017
Grondstoffen	22.312	18.825
Wisselstukken en brandstoffen	572	448
Hulpstoffen	3.141	4.056
Goederen in bewerking	1.750	2.190
Gereed product	956	783
Handelsgoederen	2.134	2.325
Vooruitbetalingen	23	111
Waardeverminderingen	-1.647	-1.677
Netto	29.241	27.061

Nieuwe waardeverminderingen 2018 bedragen 53 KEUR (2017: 1.503 KEUR). Waardeverminderingen op jaareinde bedragen eind 2018 : 1.677 KEUR (2017: 1.677 KEUR)

6.9 Bestellingen in uitvoering / Vooruitfacturatie

De kosten vermeerderd (verminderd) met de geboekte winsten (verliezen) evenals de geproduceerde omzet worden berekend op een "project per project" basis. Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van de werken waarvoor op jaareinde geen voorlopige oplevering gebeurde.

	2018	2017
Totaal facturatie	5.676.393	6.026.299
Totaal kosten	-5.561.681	-5.881.192
Totale marge	-86.902	-71.755
Netto	27.810	73.352
Bestellingen in uitvoering	-108.973	-77.698
Vooruitfacturatie	136.783	151.050
Netto	27.810	73.352

In 2018 werden nieuwe waardeverminderingen ad 571 KEUR (2017: 715 KEUR) geboekt terwijl voor 665 KEUR terugnames (2017: 210 KEUR) gebeurden. Waardeverminderingen op jaareinde bedragen 2.798 KEUR (2017: 2.759 KEUR).

6.10 Onroerende goederen bestemd voor verkoop

Onroerende goederen bestemd voor verkoop hebben betrekking op terreinen aangekocht in het kader van de ontwikkeling van immobiëlenprojecten. De activiteit van de Onderneming is er op gericht om een toegevoegde waarde te creëren gedurende de ontwikkeling, bouw- en verkoopfase. Marges gerealiseerd door geconsolideerde ondernemingen ten belope van 2.062 KEUR (2017: 5.926 KEUR) worden uitgesteld. Gezien de hoge rotatie wat betreft onroerende goederen bestemd voor verkoop wordt geraamd dat de marktwaarde nauw aansluit bij de boekwaarde.

In de loop van 2018 en 2017 werden geen bewegingen op waardeverminderingen geboekt. De waardeverminderingen bleven dus ongewijzigd op 4.503 KEUR.

Onroerende goederen bestemd voor verkoop zijn voor 165,8 MEUR (185,8 MEUR eind 2017) in hypotheek gegeven ten gunste van kredietinstellingen.

6.11 Handelsvorderingen

	2018	2017
Handelsvorderingen	824.681	852.106
Inhoudingen	76.558	63.318
Waardeverminderingen	-7.669	-7.803
Handelsvorderingen (netto)	893.570	907.621

De beweging op de waardeverminderingen voor dubieuze debiteuren is als volgt:

	2018	2017
Begin van de periode	-7.803	-7.323
Inkomend in de consolidatiekring	-48	-873
Nieuwe aanleg	-310	-638
Vermeerderingen	-187	-7
Terugnages	193	523
Aanwendungen	413	420
Omrekeningsverschillen	-25	92
Overboekingen	97	5
Einde van de periode	-7.670	-7.801

Vervaldagstructuur (exclusief op te maken facturen en dubieuze debiteuren)

	2018	2017
Niet vervallen	321.713	373.928
Vervallen sinds minder dan 1 maand	66.658	70.095
Vervallen sinds 1 – 2 maanden	56.334	51.482
Vervallen sinds 2 – 3 maanden	18.552	23.082
Vervallen sinds 3 – 6 maanden	95.942	92.494
Vervallen sinds meer dan 6 maanden	16.850	72.833
Totaal	576.049	683.914

6.12 Overige vorderingen en overige activa

	2018	2017
Voorschotten aan leveranciers/onderaannemers	54.054	63.735
Vorderingen op Tijdelijke Handelsvennootschappen	37.922	48.020
Marktwaaarde Financiële Instrumenten gebruikt voor dekking	128	42
Te recuperen BTW	23.637	19.013
Vooruitbetaalde kosten/verkregen opbrengsten	43.591	66.008
Overige	91.548	78.268
Total	250.880	275.086

Voor 2018 bedragen de nieuwe / verhogingen voor waardeverminderingen 39 KEUR daar waar terugnemingen/aanwendungen 240 KEUR bedragen en 115 KEUR aanwendungen. Waardeverminderingen bedragen 2.798 KEUR eind 2018 (2017: 2.759 KEUR)

6.13 Geldmiddelen en kasequivalenten

	2018	2017
Zichtrekeningen en kas	403.048	302.175
Termijndeposito's	185.120	58.360
Totaal	588.168	360.535
Binnen Tijdelijke handelsvennootschappen	159.070	136.345
Geblokkeerde bedragen	43.463	20.624

Geblokkeerde bedragen hebben voornamelijk betrekking op "cash collateral" binnen Watpac.

Kasoverschotten worden geplaatst bij financiële instellingen voor een periode die in principe minder dan zes maand bedraagt en betreffen voornamelijk USD (of daarmee gelinkte munten).

Over 2018 worden de geldmiddelen en kasequivalenten geraamd op 375 MEUR (2017: 415 MEUR), de effectieve interest op zichtrekening en termijndeposito's wordt geraamd op 2,27% voor 2018 (2017: 1,33%).

6.14 Eigen vermogen van de aandeelhouders

2018	<u>Kapitaal</u>	<u>Overgedrag en resultaat</u>	<u>Indekkings- reserve</u>	<u>Omrekenings- verschillen</u>	<u>Totaal</u>
Begin van de periode	32.000	633.841	-12.554	7.108	660.395
Resultaat	0	95.296	0	0	95.296
Betaald dividend	0	-75.000	0	0	-75.000
Omrekeningsverschillen	0	0	-299	0	11.181
Indekkingsreserve	0	0	2.944	11.480	2.944
Transfers	0	0	0	-560	-560
Overige	0	497	379	0	876
Einde van de periode	32.000	654.634	-9.530	18.028	695.132
2017	<u>Kapitaal</u>	<u>Overgedrag en resultaat</u>	<u>Indekkings- reserve</u>	<u>Omrekenings- verschillen</u>	<u>Totaal</u>
Begin van de periode	32.000	582.718	-18.673	56.978	653.023
Resultaat	0	102.557	0	0	102.557
Betaald dividend	0	-50.000	0	0	-50.000
Omrekeningsverschillen	0	0	2.100	-49.870	-47.770
Indekkingsreserve	0	0	4.019	0	4.019
Overige	0	-1.434	0	0	-1.434
Einde van de periode	32.000	633.841	-12.554	7.108	660.395

De beweging in de rubriek overige heeft betrekking op de toepassing van IAS 19R met betrekking tot voorziening voor uitgestelde personeelsbeloningen voor 497 KEUR (2017: -1.434 KEUR).

De indekkingsreserves hebben haast uitsluitend betrekking op de marktwaarde van Financiële Instrumenten (IAS 39) binnen PPS die geconsolideerd worden middels de vermogensmutatie methode. Deze financiële instrumenten hebben betrekking op Interest Rate Swaps die de variabele interesten op de leningen omzetten in een vaste interestvoet teneinde het intrestrisico gedurende de looptijd van de concessies weg te werken. De negatieve marktwaarde reflecteert enkel de Swaps en negeert de positieve markt waarde van de activa binnen de PPP's.

Van de veranderingen van de indekkingsreserves die direct in het eigen vermogen worden erkend, heeft 3.704 KEUR (2017: 2.026 KEUR) betrekking op deelnemingen in geassocieerde ondernemingen. Van de 11.181 KEUR omrekeningsverschillen die direct erkend werden in het eigen vermogen, heeft 3.080 KEUR betrekking op deelnemingen in geassocieerde ondernemingen (2017: -8.527 KEUR).

Het betaalde dividend per aandeel bedraagt 26,48 (2017: 17,65).

6.15 Minderheidsbelangen

	2018	2017
Begin van de periode	2.970	2.834
Aandeel in het resultaat	487	316
Dividenden	-240	-200
Omrekeningsverschillen	0	20
Kapitaalverhoging / vermindering	0	0
Wijziging in de consolidatiekring	-2.013	0
Transfers	0	0
Einde van de periode	1.204	2.970

6.16 Leningen

	2018	2017
Langlopend	230.060	244.192
Langlopend vervallen binnen het jaar	8.369	9.981
Overschrijdingen en voorschotten	214.027	72.243
Totaal	452.456	326.416

De terugbetaling van de leningen is als volgt:

	2018	2017
Binnen één jaar	222.396	82.224
Binnen twee – vijf jaar	173.026	178.958
Meer dan vijf jaar	57.034	65.234
Totaal	452.456	326.416
Waarvan financiële leasingen	18.798	24.277

De interest op korte termijn leningen zijn gebaseerd op Euribor (of vergelijkbaar voor andere munten) verhoogd met een normale kredietmarge. De gemiddeld uitstaande interest dragende schulden voor 2018 worden geraamd op 375 MEUR (2017: 296 MEUR) met een effectieve interestlast van ongeveer 1,9 % (2017: 2,6%).

De positie t.o.v. interestvoeten is hieronder samengevat (de tabel bevat eveneens overige interestdragende schulden):

	2017	2017
Minder dan 3 maanden	151.896	13.114
3 maanden – 1 jaar	69.410	68.862
Minder dan 1 jaar	221.306	81.976
1 – 5 jaar	205.248	161.597
Meer dan 5 jaar	57.806	117.248
Totaal	484.360	361.181

De sensitiviteit van leningen op minder dan één jaar (221,3 MEUR eind 2018) ten opzichte van wijzigingen in de interestvoet wordt gecompenseerd door de plaatsingen van de kasoverschotten op korte termijn (588,2 MEUR eind 2018).

Een toename van de korte termijn interestvoeten zou aldus een positieve impact hebben op de resultaten van de Onderneming gezien op een globale basis er een netto overschot is. Op basis van een netto positief overschot van 366,9 MEUR zou een toename van de interestvoeten met 1% een positieve impact hebben van ongeveer 3,7 MEUR.

Op geconsolideerd niveau bestaan een aantal covenants met financiële instellingen wat betreft solvabiliteit en terugbetalingscapaciteit. Op jaareinde werden alle covenants op gebruikte kredietlijnen gerespecteerd.

The table below shows the movement for the period.

	2018	2017
Beginning of the period	326.416	277.589
Entry into the consolidation perimeter	-10.654	10.585
Increase	147.987	38.553
Decrease	-11.141	0
Translation differences	-11	-312
Other	-141	1
End of the period	452.456	326.416

Financiële lease contracten hebben voornamelijk betrekking op onroerende leasings en het leasen van uitrustingen.

De terugbetalingsvoorwaarden (kapitaal en interesten) zijn:

	2018	2017
Binnen één jaar	5.479	5.691
Binnen twee – vijf jaar	10.445	13.517
Meer dan 5 jaar	2.875	5.069
Totaal	18.799	24.277
Huidige waarde lease verplichtingen	18.806	24.277

6.17 Voorzieningen

2018	<u>Personeels- beloningen</u>	<u>Nazorg</u>	<u>Geschil- len</u>	<u>Verlieslatende contracten</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
Begin van de periode	28.012	34.832	5.805	13.090	18.396	100.135
Aanleg	0	2.875	354	998	3.402	7.629
Vermeerderingen	4.020	24.386	1.552	3.987	4.186	38.131
Terugnages	-60	-6.450	-1.782	-10.728	-9.534	-28.554
Aanwendungen	-3.615	-3.237	-148	-391	-3.631	-11.022
Verdiscontering	500	0	0	0	0	500
Omrekeningsverschillen	980	291	27	104	-143	1.259
Inkomend in / uitgaand uit de consolidatiekring	518	0	0	0	10.430	10.948
Overige	-500	0	0	0	0	-500
Einde van de periode	29.855	52.697	5.808	7.060	23.106	118.526
Waarvan						
Niet-courante	28.619	25.528	3.887	1.342	12.787	72.163
Courante	1.236	27.169	1.921	5.718	10.319	46.363

De vermeerderingen in voorzieningen voor nazorg hebben hoofdzakelijk betrekking op een specifiek project in Europa.

2017	<u>Personeels- beloningen</u>	<u>Nazorg</u>	<u>Geschil- en</u>	<u>Verlieslatende contracten</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
Begin van de periode	28.541	36.431	7.873	23.950	15.376	112.171
Aanleg	535	4.760	1.994	1.005	7.120	15.414
Vermeerderingen	5.674	5.123	10	1.087	3.450	15.344
Terugnages	-75	-2.196	-849	-6.904	-7.114	-17.138
Aanwendungen	-3.433	-8.011	-2.951	-3.000	-369	-17.764
Verdiscontering	-1.431	0	0	0	0	-1.431
Omrekeningsverschillen	-3.291	-1.275	-272	-1.635	-130	-6.603
Inkomend in / uitgaand uit de consolidatiekring	61	0	0	8	63	132
Overige	1.431	0	0	-1.421	0	10
Einde van de periode	28.012	34.832	5.805	13.090	18.396	100.135
Waarvan						
Niet-courante	27.313	24.600	2.603	7.254	13.488	75.258
Courante	700	10.232	3.203	5.836	4.906	24.877

De voorziening voor nazorg omvat de verwachte kosten betreffende werven voor de periode tussen voorlopige en definitieve oplevering evenals de verwachte kosten betreffende gegeven waarborgen voor de periode na definitieve oplevering (b.v. de tienjarige aansprakelijkheid in België).

Voorzieningen voor personeelsbeloningen (in toepassing van IAS 19R) hebben betrekking op ancienniteitspremies en "einde dienst" verplichtingen in het Midden-Oosten waarbij de bedienden / arbeiders een vergoeding (o.b.v. verloning en aantal dienstjaren) krijgen bij beëindiging van de arbeidsrelatie. De voorziening houdt rekening met zowel retentie, de verwachte loonsverhogingen en met Indische sterftetafels gezien de begunstigden voor het merendeel Indiërs

De verdisconteringsvoet is gebaseerd op de USD, gezien de uitbetaling zal gebeuren in AED en deze munt een vaste omrekeningskoers t.o.v. de USD heeft.

De belangrijkste veronderstellingen zijn:

	2018	2017
Loonsverhogingen (bedienden – arbeiders)	2,00%	2,00%
Verdisconteringsvoet	3,70%	3,10%
Ontslagneming – ontslagen (gemiddeld)	4,92%	4,92%
Sterftetabellen	Indische	Indische

Sensitiviteitsanalyse

De belangrijkste actuariële hypothesen betreffen de verdisconteringsvoet en de loonsverhogingen. De impact van een stijging of daling van de disconteringsvoet en de toekomstige salarisstijging met 25 basispunten op de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde personeelsvergoedingen (DBO) is als volgt:

Sensitiviteit van de bruto verplichting uit hoofde van toegezegde personeelsvergoedingen (AED)

	2018
DBO op 31 december *	98.440.589
Disconteringsvoet	
Stijging met 25 basispunten	96.687.825
Daling met 25 basispunten	100.257.438
Toekomstige salarisstijging	
Stijging met 25 basispunten	100.315.285
Daling met 25 basispunten	96.624.567

*DBO op 31 december (EUR):

De impact van een stijging of daling van de disconteringsvoet en de toekomstige salarisstijging met 25 basispunten op de aan het dienstjaar toegerekende kost (SC) is als volgt:

Sensitiviteit van de aan het dienstjaar toegerekende kost (AED)

	2017
Aan het dienstjaar toegerekende kost (SC)**	13.073.534
Disconteringsvoet	
Stijging met 25 basispunten	12.779.428
Daling met 25 basispunten	13.379.437
Toekomstige salarisstijging	
Stijging met 25 basispunten	13.388.704
Daling met 25 basispunten	12.769.293

**Aan het dienstjaar toegerekende kost (SC) (EUR) : 3.101.550,39

De procentuele impact van een stijging of daling van de disconteringsvoet en de toekomstige salarisstijging met 25 basispunten op de op de brutoverplichting uit hoofde van toegezegde personeelsvergoedingen (DBO) en op de aan het dienstjaar toegerekende kost (SC) is weergegeven in onderstaande tabel:

Sensitiviteit	DBO 31/12/2018	SC 2019
<u>Disconteringsvoet</u>		
0,25% stijging	-1,78%	-2,25%
0,25% daling	1,85%	2,34%
<u>Toekomstige salarisstijging</u>		
0,25% stijging	1,90%	2,41%
0,25% daling	-1,84%	-2,33%

DBO: Defined Benefit Obligation

SC: Service Cost

6.18 Overige niet-courante schulden

De overige niet-courante schulden betreffen voornamelijk ontvangen financiële voorschotten die vervallen op meer dan 1 jaar.

6.19 Ontvangen vooruitbetalingen

De ontvangen vooruitbetalingen situeren zich voornamelijk binnen de internationale markt en het Midden-Oosten. In bepaalde gevallen wordt een deel aangewend om financiële voorschotten te verstrekken aan onderaannemers (opgenomen onder de rubriek overige vorderingen).

6.20 Overige courante schulden

	2018	2017
Schulden m.b.t. bezoldigingen en sociale lasten	61.335	56.787
Fiscale schulden (BTW en andere belastingen)	23.178	14.629
Schulden aan Tijdelijke Handelsvennootschappen	3.769	11.459
Schulden aan andere vennootschappen	364	2.101
Overige Personeelsschulden	7.958	7.303
Toe te rekenen kosten/over te dragen opbrengsten	18.955	10.678
Overige	54.807	46.184
Total	170.366	149.141

6.21 Omzet

	2018	2017
Construction International	935.497	948.327
Construction BeNeLux-Frankrijk	1.295.105	1.089.793
Immobilien	154.864	144.420
Funderingen	164.395	142.590
Overige	-7.692	11.914
Totaal	2.542.129	2.337.044

6.22 Kostprijs van verkopen

	2018	2017*
Aankopen	729.130	670.115
Onderaannemers	1.144.729	1.012.280
Personeelskosten	387.455	369.771
Afschrijvingen	42.283	38.617
Waardeverminderingen	-41	483
Voorzieningen	9.428	-7.890
Financieel resultaat	3.147	1.171
Totaal	2.316.221	2.084.547

*: 2017 aangepast

Financiële kosten omvatten wisselkoersresultaten en kosten voor bankwaarborgen.

6.23 Algemene kosten

	2018	2017*
Diensten en diverse goederen*	96.094	84.141
Personeelskosten*	93.512	84.973
Afschrijvingen	5.501	4.894
Voorzieningen	-3.245	3.745
Totaal	191.862	177.753

*: 2017 aangepast

6.24 Overige opbrengsten / kosten

	2018	2017
Resultaat op de verkoop van (im)materiële vaste activa	3.935	3.263
Resultaat op de verkoop van dochterondernemingen	29.254	-
Resultaat op de verkoop van geassocieerde deelnemingen	16.771	0
Resultaat op de verkoop van overige niet-courante activa	0	0
Resultaat op de verkoop van courante activa	0	0
Waardeverminderingen	-342	-338
Waardeverminderingen op beleggingen in geassocieerde deelnemingen	0	60
Overige	0	0
Totaal	49.618	2.985

Het resultaat op de verkoop van dochterondernemingen betreft voornamelijk de verkoop van BESIX Park. Het resultaat op de verkoop van geassocieerde deelnemingen betreft hoofdzakelijk Cofely BESIX Facility Management en het deel gehouden eind 2017 in Watpac.

6.25 Financiële opbrengsten

	2018	2017
Dividenden van niet geconsolideerde ondernemingen	0	190
Interest uit geldmiddelen en kasequivalenten	3	5.522
Interest opbrengsten uit overige activa	1.022	1.534
Wisselkoersverschillen	1.890	17.803
Overige	6.931	648
Totaal	1.652	25.697

6.26 Financiële kosten

	2018	2017
Interestkosten	5.673	6.317
Wisselkoersverschillen	4.511	7.833
Bankkosten	1.158	822
Overige	512	1.120
Totaal	11.854	16.092

In 2018, zoals in 2017, werden geen interesten gekapitaliseerd binnen concessies (opgenomen via de vermogensmutatiemethode), terwijl gekapitaliseerde interesten voor de immobiliënactiviteit in 2018 -1.550 KEUR bedragen (2017: 1.257 KEUR).

6.27 Belastingen

<u>Inkomstenbelastingen – detail</u>	2018	2017
Courante belastingen voor de huidige periode	18.135	16.736
Courante belastingen voor vorige periodes	158	1.185
Totaal courante belastingen	18.293	17.921
Uitgestelde belastingen	-10.888	-5.455
Totaal belastingen	7.405	12.466

<u>Huidige – vorige periodes</u>	2018	2017
Belastingen voor de huidige periode	7.247	11.281
Belastingen voor vorige periodes	158	1.185
Totaal belastingen	7.405	12.466

De aansluiting tussen de effectieve belastingvoet en de statutaire belastingvoet is als volgt:

	2018	2017
Resultaat voor belastingen	103.190	115.505
- Resultaat geassocieerde deelnemingen	-19.882	-26.955
Resultaat voor belastingen en voor resultaat geassocieerde deelnemingen	83.308	88.550
Belastingen aan notioneel tarief van 29,58% / 33,99%	24.642	30.098
Belastingimpact van		
– Niet aftrekbare kosten	2.322	1.920
– Aanwending van fiscaal overdraagbare verliezen / belaste elementen waarvoor geen actieve belastinglatenties waren geboekt	-12.525	-8.965
– Fiscaal overdraagbare verliezen / belaste elementen waarvoor geen actieve belastinglatenties zijn geboekt	15.159	4.985
– Notionele interestaftrek	-23	-439
– Overige	-14.398	-5.714
– Verschillen in belastingvoet	-7.930	-10.605
Belastingen voor de huidige periode	7.247	11.281
Belastingen voor de huidige periode %	8,70%	12,74%
Totaal belastingen %	8,89%	14,08%

<u>Geboekte belastinglatenties</u>	2018	2017
Immateriële en materiële vaste activa	14.237	14.176
Overgedragen resultaten dochterondernemingen	-6.451	262
Overige	-11.530	4.957
Totaal	3.714	18.871
Waarvan:		
Actieve belastinglatenties	-19.218	-3.143
Passieve belastinglatenties	19.352	22.014
Totaal	134	18.871

Er zijn geen tijdelijke verschillen waarvoor geen passieve belastinglatenties werden geboekt.

Fiscaal overdraagbare verliezen en belaste elementen waarvoor geen actieve belastinglatenties werden geboekt bedragen eind 2018 126,8 MEUR (2017: 125,4 MEUR).

6.28 Personeelsbeloningen

	2018	2017
Personeelskosten	472.054	447.445
Groepsverzekeringen	8.914	7.299
Totaal	480.968	454.744
Waarvan opgenomen als*		
Kostprijs van verkopen	387.456	369.771
Algemene kosten	93.512	84.973
Totaal	480.968	454.744

*2017: aangepast

6.29 Afschrijvingen

	2018	2017
Immateriële vaste activa	6.030	3.507
Materiële vaste activa	41.753	40.003
Overige niet-courante activa	1	1
Totaal	47.784	43.511
Waarvan opgenomen in		
Kostprijs van verkopen	42.283	38.617
Algemene kosten	5.501	4.894
Totaal	47.784	43.511

6.30 Waardeverminderingen

	2018	2017
Lange termijn vorderingen	0	0
Overige niet-courante activa	0	60
Vorraden	-53	-3
Onroerende goederen bestemd voor verkoop	0	0
Bestellingen in uitvoering	94	-505
Handelsvorderingen	-304	-122
Overige vorderingen	-39	-44
Totaal	-302	-614

6.31 Verplichtingen uit operationele leasecontracten

Operationele leasecontracten hebben voornamelijk betrekking op de huur van gebouwen en firmawagens. De aangegane betalingsverplichtingen zijn als volgt:

	2018	2017
Minder dan één jaar	32.165	36.940
Twee tot vijf jaar	20.256	17.813
Meer dan vijf jaar	4.527	5.261
Totaal	56.948	60.014

De kosten in 2018 betreffende operationele leasecontracten bedragen 45,0 MEUR (2017: 45,0 MEUR) en hebben voornamelijk betrekking op leasing van gebouwen en korte termijn leasings van bedrijfswagens.

6.32 Gegeven waarborgen

De Groep heeft waarborgen gesteld in het kader van haar normale activiteiten voor 1.342 MEUR (2017: 1.274 MEUR). Deze waarborgen hebben o.a. betrekking op bid bonds, performance bonds, advance payments bonds, retention bonds en letters of credit.

6.33 Service Concession Arrangements

De Groep is betrokken bij een aantal zogenaamde "Service Concession Arrangements".

Deze overeenkomsten voorzien in het leveren van bepaalde diensten aan de overheid over een lange periode, waarbij als tegenprestatie een vergoeding bekomen wordt. De belangrijkste concessieovereenkomst betreft een afvalwaterverwerking in de Verenigde Arabische Emiraten. De desbetreffende vennootschap wordt in de consolidatie opgenomen via de vermogensmutatiemethode. De concessie neemt een eind 25 jaar na de oplevering van de bouwwerken. De boekhouding wordt gevoerd volgens het "Operational asset model" onder IFRIC 12.

De boekhouding van drie andere concessies (één in België – participatie van 100% en één in Nederland – participatie van 18% en één in de Verenigde Arabische Emiraten – participatie van 20 %) wordt gevoerd volgens het "Financial asset model" onder IFRIC 12. De betrokken PPS (Publiek Private Samenwerking) ontvangt telkens vooraf vastgelegde bedragen van de overheid.

6.34 Verbonden partijen

- Vergoeding van de Raad van Bestuur

De vertegenwoordigers van het management evenals deze van Orascom Construction worden niet bezoldigd als bestuurder. Onafhankelijke bestuurders ontvangen een vaste vergoeding en zitpenningen bij aanwezigheid op ofwel het Remuneratie- en benoemingscomité of het Audit comité. De totale vergoeding voor de onafhankelijke bestuurders bedragen 180 KEUR voor 2018 (165 KEUR voor 2017).

- Vergoeding aan het top management

Het management wordt vergoed via een vaste en variable vergoeding, waarbij deze laatste rekening houdt met het behalen van de in het begin van het jaar vooropgestelde doelstellingen. De vergoeding aan het top management wordt jaarlijks opgevolgd door het Remuneratie- en benoemingscomité.

Binnen de Onderneming wordt top management gedefinieerd als de leden van het Executief en Strategisch comité actief op 31 december 2018, zijnde in totaal 9 managers (20 in 2017).

De totale vergoeding voor 2018 voor deze personen bedraagt 6.991 KEUR (2016: 11.839 KEUR), bestaande uit korte termijn beloningen ad 6.815 KEUR (2017: 10.413 KEUR) en vergoedingen na uitdiensttreding voor KEUR 175 (2017: 330 KEUR).

- Transacties met aandeelhouders

Orascom Construction (OC) participeert in bepaalde bouwwerken, als partner in een tijdelijke handelsvennootschap of als mede-aandeelhouder in een "special purpose company". Transacties met OC gebeuren aan normale marktvoorwaarden.

Per 31 december 2018 en 2017 zijn er geen belangrijke uitstaande vorderingen / schulden buiten deze in het kader van de normale activiteiten.

6.35 Doelstellingen en politiek inzake het beheer van financiële risico's

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste financiële risico's waaraan de Onderneming onderhevig is.

- Veranderingen in geld- en kapitaalmarktprijzen

De financieringsfaciliteiten van BESIX Group bestaan uit 100 miljoen euro Schuldscheindarlenen (50 miljoen euro 5 jaar en 50 miljoen euro 7 jaar), vier doorlopende kredieten voor een totaalbedrag van 160 miljoen euro, een wentelkrediet van 50 miljoen euro en een handelspapierprogramma van 100 miljoen euro. De doorlopende kredieten (52,5 miljoen euro gebruik vanaf 31 december 2018), het wentelkrediet (50 miljoen euro gebruik vanaf 31 december 2018) en het

handelspapierprogramma (uitgifte van 84,5 miljoen euro vanaf 31 december 2018) zijn gebaseerd op korttermijnrentes (1 tot 12 maanden). De 100 miljoen euro Schuldscheindarlenen bestaat uit 14 miljoen euro vaste rente en 86 miljoen euro variabele rente. Het variabele gedeelte is volledig afgedekt door middel van renteswaps.

Langetermijnprojectfinanciering voor vastgoedprojecten, sommige investeringskredieten en leasecontracten hebben een vaste rentevoet.

Werkkapitaalfaciliteiten in bepaalde dochterondernemingen van BESIX Group zijn gebaseerd op kortetermijnrentevoeten.

- Wisselkoersen

Het wisselkoersrisico's wordt vooral opgevolgd op de balans. Groepsentiteiten die geconfronteerd worden met een wisselkoersrisico omwille van omzet of algemene kosten in een andere munt, dekken dit risico (op de balans of buiten balans) af voor een periode van 12 maanden. Een belangrijk gedeelte van de activiteiten van de Onderneming zijn uitgedrukt in AED (gekoppeld aan de USD). Aldus kunnen de resultaten en het eigen vermogen (via omrekeningsverschillen) in belangrijke mate beïnvloed worden door een wijziging in de koers van de AED t.o.v. de EUR.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kerncijfers per munt per **31 december 2018**:

2018	<u>EUR</u>	<u>AED & USD</u>	<u>AUD</u>	<u>Other</u>	<u>Total</u>
Niet-courante activa					
Courante activa	289.091	167.039	51.423	72.620	580.173
Lange termijn verplichtingen en voorzieningen	1.096.324	676.299	223.976	106.282	2.102.881
Korte termijn schulden	-287.245	-75.881	-6.616	-1.836	-371.578
Netto positie	-808.521	-466.260	-271.734	-68.625	-1.615.140
Omzet	289.649	301.197	-2.951	108.441	696.336

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kerncijfers per munt per **31 december 2015**:

2017	<u>EUR</u>	<u>USD & equivalenten</u>	<u>Overige</u>	<u>Totaal</u>
Niet-courante activa	276.022	155.878	64.754	496.654
Courante activa	1.080.071	687.032	98.227	1.865.330
Lange termijn verplichtingen en voorzieningen	-306.714	-79.283	-1.160	-387.157
Korte termijn schulden	-715.003	-540.384	-56.076	-1311.463
Netto positie	334.376	223.243	105.745	663.364
Omzet	1.420.135	828.435	88.474	2.337.044

De AED, QAR en SAR en de USD worden getoond als één enkele positie gezien de vaste omrekeningskoers tussen deze valuta en de USD. De overige deviezen betreffen voornamelijk de AUD en EGP.

Eind 2018 waren er voor 86,6 MEUR (2017: 100 MEUR) openstaande verrichtingen op deviezen.

- Kredietrisico

Bijzondere aandacht wordt gevestigd op de kredietwaardigheid van private klanten voorafgaandelijk aan het afsluiten van een contract. Private klanten worden verzocht om aan te tonen dat zij in normale omstandigheden over voldoende financiële middelen beschikken om een project te financieren. Afdoende bankwaarborgen worden bekomen bij twijfel over de financiële slagkracht. Het bestaan van een positieve "cash flow" project per project blijft een permanente doelstelling. Voor specifieke activiteiten in het buitenland worden verzekeringen afgesloten met betrekking tot soevereine en politieke risico's.

- Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico's kunnen ontstaan tijdens de bouwfase van een project als gevolg van (belangrijke) vertragingen van betalingen door klanten. Bij vastgoedprojecten kunnen liquiditeitsrisico's ontstaan gezien de aanschaffing van terreinen en de ontwikkeling van vastgoedprojecten aanzienlijke financiële middelen opeisen. Maandelijks wordt een trimestriële "forecast" van de thesauriepositie per entiteit gerapporteerd en geanalyseerd. Met betrekking tot de vastgoed activiteiten bestrijkt deze forecast van de thesauriepositie een periode van 12 maanden.

Het bekomen van gunstige betalingscondities (voorfinanciering door de klant) blijft een primaire doelstelling van de Onderneming. Meer nog wordt het "back to back" principe toegepast, waarbij de Onderneming in de mate van het mogelijke op contractuele basis de betalingsvoorwaarden van de klant doorschuift naar de onderaannemers.

De netto-thesauriepositie van de Onderneming bedraagt 135,7 MEUR hierbij dient benadrukt dat een belangrijk deel van de schulden betrekking heeft op onroerende goederen bestemd voor verkoop. De Onderneming heeft de kredietlijnen gehernegotieerd en heeft aldus veel betere voorwaarden kunnen bekomen, ze beschikt eveneens over voldoende kredietlijnen om haar activiteiten te financieren.

- Opvolging werkkapitaal

Samen met de thesauriepositie is de opvolging van het aantal dagen klantenkrediet cruciaal in de opvolging van het werkkapitaal. Intern worden doelstellingen vooropgesteld inzake het aantal dagen klantenkrediet.

6.36 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die een wijziging van de jaarrekening of bijkomende toelichtingen zouden vereisen, tussen de datum van afsluiting van de boeken en de Raad van Bestuur van 25 maart 2018, die de IFRS geconsolideerde jaarrekening heeft goedgekeurd.

6.37 Winst per aandeel

De basiswinst per aandeel wordt berekend door het netto resultaat te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal uitstaande aandelen, m.u.v. van de eigen aandelen gehouden als geldbelegging.

De verwaterde winst per aandeel is dezelfde als de basiswinst per aandeel aangezien er geen andere kapitaalinstrumenten bestaan.

6.38 Dividendvoorstel

De statutaire jaarrekening dient als basis voor de betaling van het dividend. De Raad van Bestuur heeft aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders die zal gehouden worden op 14 juni 2019 voorgesteld een dividend van 40 MEUR uit te betalen bovenop het interim dividend van 20 MEUR dat betaald werd in het derde kwartaal van 2018

7 Groepsentiteiten

Onderstaande tabel geeft de belangrijkste groepsentiteiten evenals de toegepaste consolidatiemethode weer:

	<u>Country</u>	<u>Currency</u>	<u>% 2018</u>	<u>% 2017</u>	<u>Method</u>
<u>International Construction</u>					
BESIX	*	*	100 %	100 %	G
Six Construct	UAE	AED	100 %	100 %	G
BESIX Cameroon	Cameroon	CFA	100 %	100 %	G
Nachtigal	Cameroon	CFA	30 %	-	P
BESIX Ivory Coast	Ivory Coast	CFA	100 %	-	G
BESIX Canada	Canada	CAD	100 %	-	G
G.E. Besix	Eq. Guinea	EUR	90 %	90 %	G
BESIX Australia	Australia	AUD	100 %	100 %	G
<u>Domestic Construction</u>					
BESIX	*	*	100 %	100 %	G
West Construct	België	EUR	100 %	100 %	G
Besix Nederland	Nederland	EUR	100 %	100 %	G
Jacques Delens Group	België	EUR	100 %	100 %	G
Vanhout Group	België	EUR	100 %	100 %	G
Vanhout Bilzen	België	EUR	100 %	100 %	G
Isofoam	België	EUR	60 %	60 %	G
Wust Group	België	EUR	100 %	100 %	G
Cobelba	België	EUR	100 %	100 %	G
Franki Foundations Group	Belgium België	EUR	100 %	100 %	G
Martello Group	UK	GBP	100 %	100 %	G
BESIX Infra	België	EUR	100 %	100 %	G
Belasco	België	EUR	100 %	100 %	G
Van den Berg	België	EUR	100 %	100 %	G
Larabo	België	EUR	100 %	100 %	G
Uniconnect	België	EUR	100 %	-	G
Europea Housing Constitution	België	EUR	67 %	67 %	E
Mall of Europe SA	België	EUR	12,5 %	12,5 %	E
Lux TP	Luxemburg	EUR	100 %	100 %	G
Keersluis Limmel Maintenance	Nederland	EUR	50 %	50 %	E
Sas Van Vreeswijk Maintenance	Nederland	EUR	20 %	20 %	E
Parkway 6 Maintenance	Nederland	EUR	33,3 %	33,3 %	E
De Groene Boog Maintenance ((A16)	Nederland	EUR	25 %		E
CCY Maintenance Company	Nederland	EUR	33,3%	-	E
<u>Roads</u>					
Socogetra Group	België	EUR	100 %	100 %	G
Carrière des Limites (quarry)	België	EUR	100 %	100 %	G
Enrobage Stockem	België	EUR	100 %	100 %	G
Carrière de Grès Réunionies (quarry)	België	EUR	50 %	50 %	E
Famenne Enrobé	België	EUR	50 %	50 %	E
Emubel	België	EUR	33 %	33 %	E
<u>Real Estate</u>					
BESIX R.E.D. Group	België	EUR	100 %	100 %	G
BESIX R.E.D Luxembourg	Luxembourg	EUR	99 %	99 %	G

BESIX Group - IFRS Geconsolideerde jaarrekening 2018

	Country	Currency	% 2018	% 2017	Method
<u>Concessions & assets Middle East</u>					
United Ready Mix Qatar	Qatar	QAR	49%	49 %	E
Al Wathba Veolia BESIX Waste Water Company	UAE	AED	20 %	20 %	E
Ajman Sewerage	UAE	AED	40 %	40 %	E
SAFI	UAE	AED	55 %	55 %	E
Moalajah	UAE	AED	50 %	50 %	E
Veves O&M	UAE	AED	50 %	50 %	E
Cofely-Besix	UAE	AED	-	50 %	E
<u>Concessions & assets Europe</u>					
Coentunnel	Nederland	EUR	18 %	18 %	E
Keersluis Limmel Company	Nederland	EUR	66,5 %	66,5 %	E
Sas Van Vreeswijk Company	Nederland	EUR	6,25 %	6,25 %	E
Parkway 6 Holding	Nederland	EUR	5 %	5 %	E
Parkway 6 Company	Nederland	EUR	5 %	5 %	E
De Groene Boog (A16)	Nederland	EUR	10%	-	E
BESIX Park Group Belgium	België	EUR	0 %	75 %	G
Olympiades Brussels Hotel	België	EUR	50 %	50 %	E
Hotel 4B Development	Switzerland	CHF	49 %	49 %	E
Centrum Obslugi Biznesu	Polen	PLN	30 %	30 %	E
<u>Other</u>					
Watpac	Australia	AUD	100 %	28 %	G/E
Flamant Design	België	EUR	50 %	-	E
BESIX Stay	België	EUR	51 %	-	E
Les News 24	België	EUR	33,22 %	-	E
Centre de Coordination des Bétons	België	EUR	-	100 %	G

G = Globale consolidatie, P : Proportioneel aandeel ; E : Eigen vermogensmutatie.

* : de activiteiten van BESIX situeren zich o.a. in bijhuizen in Nederland (EUR), Frankrijk (EUR), Verenigde Arabische Emiraten (AED), Polen (PLN), Verenigd Koninkrijk (GBP) Egypte (EGP), Zwitserland (CHF), Montenegro (EUR), Sri Lanka (LKR), het Groot Hertogdom Luxemburg (EUR) en Denemarken (DKK).

** :vennootschappen (SPC's) opgericht voor de realisatie van één of meerdere bouwprojecten.

Binnen Socogetra en BESIX RED worden een aantal kleinere vennootschappen geconsolideerd via ons aandeel in de rechten, verplichtingen, opbrengsten en kosten van gezamenlijke overeenkomsten of via de eigenvermogensmutatie.

SAFI wordt geconsolideerd middel toepassing van de vermogensmutatiemethode, gezien de onderneming niet beschikt over de meerderheid van de stemrechten binnen de raad van bestuur. Daarenboven voorzien de statuten expliciet dat voor bepaalde belangrijke beslissingen een quorum groter dan 75 % moet behaald worden.

Verslag van de Raad van Bestuur
aan de Gewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Van BESIX Group van 14 juni 2019

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Wij hebben het genoegen verslag uit te brengen over onze activiteiten van het boekjaar 2018 en de jaarrekening en geconsolideerde rekeningen van onze maatschappij per 31 december 2018 voor te stellen en toe te lichten.

Conform het Belgische vennootschapsrecht hebben we er opnieuw voor gekozen om een gecombineerd verslag voor te leggen voor de statutaire jaarrekening en geconsolideerde rekeningen, waarbij we de nadruk leggen op belangrijke wijzigingen in de geconsolideerde situatie van de Groep.

1. Het bedrijfsprofiel van de Groep

BESIX is niet alleen een leverancier, maar ook een toppartner die duurzame oplossingen met toegevoegde waarde aanbiedt. Dat vormt de drijvende kracht achter de groei van de Groep in Europa, het Midden-Oosten en alle internationale markten en in onze verschillende activiteiten in de bouw, concessies en vastgoedontwikkeling.

Om zijn groei een extra duwtje in de rug te geven, heeft de Groep zijn waarden in 2018 herbekeken. Momenteel worden alle middelen van de Groep samengebundeld rond uitmuntendheid, cocreatie, respect, passie en eenheid. De Groep streeft er absoluut naar om uit te blinken in de ontwikkeling van duurzame oplossingen voor een betere wereld. Tegelijk bestaat de visie van de Groep erin om verschillende diensten te ontwikkelen om waarde te creëren voor zijn klanten, rekening houdend met de veranderende verwachtingen van de eindgebruikers en steunend op een sterk partnerschap met alle betrokken partijen.

- ***Multidisciplinair aanbod***

In zijn activiteit als multidiensenaannemer werkzaam voor overheden, privé-investeerders of in het kader van een Publiek-Private Samenwerking (PPS) is BESIX Group actief in het ontwerp, de bouw, de uitvoering en het onderhoud van grootschalige infrastructures en gebouwen, maritieme en industriële werken, burgerlijke bouwkunde, waterprojecten en spraakmakende ontwikkelingen in de sport- en recreatiesector.

Een grote sterkte van BESIX Group is de voortdurend bevorderde synergie tussen al zijn entiteiten in verschillende technische, expertise- en commerciële disciplines. Deze benadering geeft BESIX Group de mogelijkheid om te innoveren en te investeren om een verschil te maken in een steeds moeilijker en competitievere markt.

Deze focus komt bovenop de zakelijke aanpak van de Groep om de nabije markt te bedienen, een aanpak die speciaal is ontwikkeld door de regionale aannemersbedrijven in alle landen waar de Groep actief is.

Naast zijn kernactiviteiten in Contracting blijft BESIX Group een belangrijke speler in de concessie- en activamarkt, die o.a. activa- en facilitaire beheersdiensten aanbiedt.

De businessunit Real Estate en Property Development garandeert een permanente stroom van bouwprojecten voor de verschillende entiteiten van de Groep.

De Groep is ook een innoverende investeerder in de hotel- en interieursector en heeft aanzienlijke en startende concessies in de veelbelovende waterzuiverings- en 'Waste-to-Energy' sector.

- **Sterke thuismarkten in combinatie met een sterke internationale positie**

BESIX Group werd in 1909 opgericht. De toonaangevende Belgische groep is sindsdien gestaag en op een indrukwekkende manier gegroeid. De Groep telt meer dan 15.000 werknemers in meer dan 20 landen.

In de Benelux en Frankrijk zorgen de regionale filialen van de Groep, BESIX Infra, Vanhout Bilzen, Vanhout, Wust, Cobelba, Jacques Delens en Lux TP voor een sterke aanwezigheid en een lokale aanpak.

Met Franki Foundations, Socogetra en Van den Berg biedt de Groep gespecialiseerde nicheoplossingen voor de bouwmarkt, zoals diepfunderingen, geo-engineering, wegenbouw, waterbehandeling en kabel- en leidingbouw.

Op basis van onze ervaring in onze Europese thuismarkten hebben we een sterk internationaal profiel opgebouwd. De Groep is aanwezig in Oost-Europa, Noord- en Centraal-Afrika en het Midden-Oosten via Six Construct, en in Australië en Canada.

- **Bestuur**

Het Uitvoerend en Strategisch Comité volgt het algemene bestuur van BESIX Group op en staat de Gedelegeerd Bestuurder bij in het dagelijkse bestuur van de Groep.

De Raad van Bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de aandeelhouders en onafhankelijke bestuurders in overeenstemming met de Belgische Praktijk voor Corporate Governance voor niet-beursgenoteerde ondernemingen ("*Code Buysse III*") en steunt ook op het Auditcomité en Remuneratie- en Benoemingscomité om zijn taken uit te voeren.

Er wordt systematisch specifieke aandacht besteed aan de verbetering van de prestatie in gezondheid en veiligheid, kwaliteit, risicobeheer en het tijdig voltooien van projecten.

De onderliggende waarden en de belangrijkste drijfveren van BESIX Group worden verder ontwikkeld in een algemeen MVO-beleid (strategie van burgerschap en duurzaamheid) met verschillende initiatieven voor zowel de uitvoering van de projecten als de disciplines zoals human resources, milieu, en door betrokkenheid in de sociale gemeenschappen van de landen waar BESIX Group actief is.

BESIX Group zal halfweg 2019 zijn vierde 'MVO-rapport' publiceren, waarin het zijn realisaties in de verf zet en zijn doelstellingen in het kader van de GRI-aanpak ("*Global Reporting Initiative*") en de 10 SDG's ("*Sustainable Development Goals*") van de Verenigde Naties en de regels van het Global Compact-lidmaatschap nader toelicht. Het MVO-rapport is een aanvulling op dit rapport, zie <https://www.besix.com/nl/about/csr>.

2. Belangrijke gebeurtenissen en vooruitzichten in de Groep

2018 was een jaar vol uitdagingen. We hebben onze topositie in markten met een positieve conjunctuur versterkt. De algemene vooruitzichten zijn veelbelovend op alle markten hoewel innovatie steeds essentiëler wordt om de diensten van de Groep te differentiëren tegenover de andere marktspelers.

Bovendien gaan alle markten in concurrentie met elkaar. Ze worden gekenmerkt door een hoog risiconiveau dat door potentiële klanten wordt doorgegeven, zowel in de openbare als in de privésector.

2.1. Overzicht per segment

De rentabiliteit van de contractingactiviteiten van de Groep wordt gestuwd door sterke resultaten in het Midden-Oosten, voornamelijk in de VAE en Bahrein.

De resultaten in Europa worden beïnvloed door een sterke prestatie in België, maar ook in Frankrijk. In Nederland zijn de prestaties van de projecten onderling niet consequent, waarbij we vooral denken aan het zorgbarende waterzuiveringsproject in Den Bosch.

Het internationale resultaat werd gestimuleerd door maritieme werken enerzijds, met de definitieve voltooiing van het ASPH-project in Egypte en de ondertekening van het Iron Ore Loading Facility-project voor Baffinland in Nunavut (Canada) en de bouw van grote of hoge gebouwen anderzijds, met het lopende Grand Egyptian Museum-project in Egypte, de voltooiing van twee hotels in Zwitserland en Montenegro, en de ondertekening van de Mohamed VI-toren in Marokko.

De **Regionale Aannemers** blijven een sterke bijdrage leveren aan de winst ondanks de uitdagende marktomgeving.

BESIX RED heeft nog een recordresultaat neergezet.

BESIX Concessions & Assets was opnieuw heel rendabel, en weerspiegelt een sterke en duurzame prestatie van de activiteit, ook in het Midden-Oosten.

2.2. Overzicht per regio

2.2.1. Europa

De BU Europa is actief in België, Nederland, Luxemburg en Frankrijk. De focus van de activiteiten ligt voornamelijk in 4 activiteitensectoren:

- (grote) gebouwen: woningbouw, kantoren, scholen, ziekenhuizen, zorginstellingen, logistieke centra, winkelcentra ...
- civiele werken en infrastructuur: wegen, spoorwegen, waterwegen, bruggen, tunnels, treinstations, parkings ...
- maritieme werken: kaaimuren, sluisen, poorten, steigers ...
- milieuprojecten: waterbehandeling, slijkbehandeling, waterpompstations ...

De belangrijkste focus in al deze projecten is de toegevoegde waarde die we in complexe uitdagingen kunnen bijbrengen. Daarom richten we ons bij voorkeur op projecten in bouwteam of design & build waar onze interne expertise de meeste waarde voor onze klanten kan opleveren.

De marktomstandigheden waren in 2018 over het algemeen positief met een aanzienlijke toename van het aantal projecten op de markt.

In België blijft de woningmarkt stabiel en zien we een toename in kantoorontwikkelingen, vooral in het Brussels Gewest. Belangrijke infrastructuurwerken worden opgestart, met speciale aandacht voor de renovatie van de bestaande infrastructuur.

In Nederland blijft de markt sterk op het vlak van infrastructuur met belangrijke grote projecten die op de markt worden gebracht. Door de achterstand in nieuwe woningen – als gevolg van de recente crisis – is er momenteel sprake van een opflakking van de woningmarkt met een zeer hoge vraag naar appartementen.

In Luxemburg blijft de markt sterk in kantoren, woningen en infrastructuurwerken.

Tot slot stellen we in Frankrijk een zeer sterke activiteit vast in civiele werken in de regio van Parijs, door het Grand Paris Metro-project en talrijke grotere bouwprojecten die worden ontwikkeld zowel in kantoren, huizen als de ziekenhuissector.

In België hebben we belangrijke projecten opgeleverd aan onze klanten, zoals de Onderhoudscentra voor de NMBS in Melle en voor de MIVB in Haren. In Antwerpen hebben we het eerste project opgeleverd voor de nieuwe Oosterweelverbinding met de oplevering van de nieuwe fietsbrug aan de IJzerlaan en het IJzerlaankanaal. Gedurende het jaar hebben we belangrijke nieuwe contracten ondertekend, zoals de renovatie van de Leopold II-tunnel in Brussel, het derde

en vierde spoor tussen Aalter en Beernem, kaaimuren in het Hansadock in Antwerpen of een groot logistiek project voor de luchthaven van Brussel.

In Luxemburg werden de werkzaamheden voortgezet in het Casa Ferrero-project en werden er verschillende nieuwe contracten ondertekend: grondwerken voor het nieuwe Jean Monet II-gebouw, industriële werken voor Dupont de Nemours en verschillende waterzuiveringsprojecten.

In Frankrijk legden we de laatste hand aan onze 2 ziekenhuisprojecten in Melun (ten zuiden van Parijs) en werden ons tegen het einde van het jaar 2 nieuwe projecten toegekend: een nieuw ziekenhuisproject in Neuilly (regio Parijs) en een gemengd project van kantoren, hotel en woningen in Nice, vlakbij de luchthaven.

In Nederland hebben we verschillende projecten voltooid, o.a. het project van de Universiteit van Utrecht, het dijkversterigingsproject Kinderdijk-Schoonhoven en het innovatieve brugrenovatieproject Doen in Nijkerk. In de loop van het jaar werden belangrijke nieuwe contracten ondertekend: het Theemswegtracéproject in Rotterdam, het grootscheepse PPS-project 'De Groene Boog', waarbij de ring van Rotterdam wordt uitgebreid met een 11 km lange autoweg, het iconische Sluishuisproject en het Grotiusproject in Den Haag bestaande uit 2 woontorens van 100 en 120 m hoog.

Vooruitzichten in Europa

De vooruitzichten voor 2019 zijn positief met een recordaantal orders en een groot aantal verwachte aanbestedingen in al onze markten. Er worden grote infrastructuurprojecten aangekondigd en we werken mee aan een reeks consortiums die inschrijven voor grote bouw- en infrastructuurprojecten. We zullen focussen op die projecten waar onze toegevoegde waarde zich het meeste onderscheidt.

We richten ons verder op de ontwikkeling van meer synergieën en onestopshopoplossingen met alle entiteiten van de Groep en op de oplossing van ons problematische en uitdagende rioolwaterzuiveringsproject in Den Bosch (Nederland).

2.2.2. Midden-Oosten

Uit gegevens van MEED-projecten blijkt dat sinds 30 november 2018 voor 88,5 miljard dollar aan contracten werd toegekend in de GCC-landen, wat een daling betekent van 22 miljard dollar, of 20% van de 110 miljard dollar aan projecten die in de eerste 11 maanden van 2017 werden toegekend. Ondanks het aanvankelijke optimisme voor 2018 boekte de GCC zijn slechtste jaar sinds 2004 op het vlak van nieuwe contracten, maar 2019 belooft beter te worden. Een belangrijke vaststelling hierbij is dat niet alle landen even slecht hebben gepresteerd. Terwijl Oman, Koeweit en Bahrein scherpe dalingen ondervonden in de toekenning van contracten op jaarbasis, is Saudi-Arabië stabiel gebleken en kende de VAE een kleine stijging ten opzichte van 2017. Wat de concurrentie betreft, was er het afgelopen decennium een belangrijke verschuiving in de samenstelling van internationale aannemers die in de regio actief zijn, grotendeels als gevolg van de duidelijke toename van de aanwezigheid van Chinese aannemers.

Six Construct heeft zichzelf gepositioneerd als langetermijnpartner, die bereid is om berekende risico's te nemen en duurzame oplossingen met toegevoegde waarde aan zijn klanten voor te stellen. Dit werd tijdens het jaar weerspiegeld door de focus op specifieke industriële projecten in verband met energie (Waste-to-Energy), water (ontzilting, hergebruik van water) en infrastructuur (Expo 2020).

Six Construct heeft zijn interne Design & Engineering Departement in bezit.

Verder – en dit is een belangrijk onderscheidend element voor Six Construct ten opzichte van de concurrentie in de maritieme sector – bezit Six Construct een vloot van 2 hefboomplatformen met een capaciteit van 1100 ton, voorzien van kranen van 250 ton, 2 kraanpontons, 18 sleepboten, multicast- en werkboten, en meer dan 20 kranen en transportbarges. Op die manier kan het zijn klanten kostenefficiënte en pasklare oplossingen aanreiken voor de bouw van kustfaciliteiten zoals steigers, golfbrekers, kaaimuren en onderzeese pijpleidingen.

De volgende projecten werden opgeleverd of worden momenteel toegekend aan Six Construct, soms in consortium of joint venture met derden, en soms ook door samenwerking tussen BESIX Contracting en BESIX Concessions & Assets:

- Raft package van The Tower in Dubai Creek Harbour, dat twee maanden eerder dan gepland werd opgeleverd,
- Warner Bros. World Abu Dhabi, een iconisch pretpark op Yas Island in Abu Dhabi,
- De LNG Import Terminal in Bahrein, een belangrijk project voor de energie-infrastructuur van Bahrein; Ondertekende projecten:
  - Een prestigieus 'Waste-to-Energy' project door Dubai Municipality,
  - Een 'Waste-to-Energy' project om een RDF-faciliteit te bouwen voor de Emiraten Ajman en Umm Al Quwain met het ministerie van Klimaatverandering en Milieu,
  - De Sea Water Reverse Osmosis Plant in het Jebel Ali Power Station, Dubai. Dit nieuwe ontziltingsproject, het eerste van DEWA dat gebruikmaakt van de RO-technologie, herbevestigt BESIX als uitgelezen partner voor de ambities van de Verenigde Arabische Emiraten op het vlak van duurzame ontwikkeling,
- De Shindaghabrug voor Dubai RTA, een onderdeel van het lopende Shindagha Corridorproject ter waarde van 5 miljard AED,
- Een joint venture-overeenkomst met Shurooq, voor de activiteit en het onderhoud van de rioolwaterzuiveringsinstallatie Al Saja'a in Sharjah, VAE.
- Dubai Uptown Tower voor DMCC als eerste fase van een driefasenproject;
- Umm Al Quwain Waterfront Development.

Vooruitzichten in het Midden-Oosten

Wetende dat het IMF zijn groeiprognoses voor de regio heeft opgeschroefd, zal Six Construct zich in 2019 richten op overheidsprojecten in de GCC. De VAE heeft een stimuleringsregeling ingevoerd en aangegeven dat de overheidsuitgaven toegenomen zijn. Hun federale begroting voor 2019 zal 17% hoger zijn dan voor 2018, i.e. 60 miljard AED (16,3 miljard dollar). Publiek-private samenwerkingen blijven in trek.

Bahrein introduceerde VAT in januari 2019, terwijl Oman dat binnen het jaar zal doen. Daarom zal Six Construct de VAE behouden als belangrijkste GCC-markt, tegelijk specifieke projecten in Oman en Bahrein selecteren en zich richten op een klantgerichte benadering, ondersteund door sterke technische langetermijnoplossingen.

2.2.3. Internationaal

De markt is nog steeds erg moeilijk omdat de grote olie- en gasmaatschappijen nog steeds aarzelen om te investeren in grote installaties en infrastructuur. De openbare markten zijn nauw verbonden met de financiering en de concurrentie uit China groeit op dat vlak.

Een aantal private klanten zijn nog steeds op zoek naar bedrijven met expertise en zekerheid inzake levering.

Onze eerste focus ligt altijd op veiligheid: veiligheid in design, veiligheid in de bouw en veiligheid in het eindproduct voor onze klant (gebruik en onderhoud). In complexe projecten (maritiem, building of infrastructuur), wordt de nadruk gelegd op de bouwbaarheid. Daarom krijgen design & build-projecten altijd de voorkeur omdat BESIX op die manier de expertise op het vlak van engineering, ontwerp, bouwmethodologie, uitrusting enz. kan combineren. Om projecten veilig, tijdig en met de vereiste kwaliteitsnormen op te leveren.

Daarnaast werken we aan het leveren van toegevoegde waarde aan onze klant, vooral op het gebied van innovatie, synergie of value engineering die hun CapEx en OpEx kunnen verlagen, want de klant wil uiteraard altijd de beste prijs.

De belangrijkste mijlpalen voor 2018 waren:

- Voltooiing van het Chedli Hotel in Montenegro;
- Voltooiing van het Radisson Blue Hotel in Andermatt (Zwitserland);
- Start van het Q Tower-project in Marokko met partners;
- Voortzetting van het lopende Baffinland-project in Canada.

Internationale vooruitzichten

In 2019 moeten we toegevoegde waarde blijven leveren en beantwoorden aan de behoeften van onze klant. We moeten onderzoek blijven voeren om nieuwe klanten te vinden met dezelfde waarden en filosofie als de onze.

Enkele mijlpalen voor 2019:

- *Voltooiing van de belangrijkste werken van het GEM Grand Egyptian Museum;*
- *Voltooiing van de Roskilde Frederikssundbrug;*
- *Voltooiing van de engineering en hoofdinkoop van het Baffinland Iron Ore-project in Canada;*
- *Opstart van grote projecten in Kameroen en Marokko.*

2.3. REGIONALE BEDRIJVEN

- **Besix Infra**

BESIX Infra is een kennisgedreven bouwaannemer op de Vlaamse en Brusselse markt, in wegenbouw, rioleringsystemen en de bouw van openbare ruimtes.

Het bedrijf behoort tot de top 5 op de Belgische infrastructuurmarkt, voor zowel openbare als private klanten.

De vestigingen in Bilzen en Burcht hebben hun eigen betoncentrale en recyclage-installatie. Bovendien heeft de 100%-dochteronderneming Belasco haar eigen asfaltproductiefaciliteiten in Bilzen, Gent en Puurs. Dat zorgt ervoor dat projecten in Vlaanderen en Brussel efficiënt worden uitgevoerd.

Naast zijn competitieve diensten positioneert BESIX Infra zich steeds meer als een echte partner wanneer het aankomt op communicatie, buurtoverleg en het verminderen van hinder.

Er werden 21 nieuwe orders van minstens één miljoen euro aan de portefeuille toegevoegd.

De grootste uitdaging bestaat erin op zoek te gaan naar en te focussen op geplande investeringen die verder gaan dan het lokale niveau.

Om duurzame groei te garanderen, is het essentieel om steeds grotere projecten aan te nemen. In dit opzicht leveren de synergie en samenwerking met de (civiele) engineeringbedrijven van de groep BESIX Infra een meerwaarde op.

Naast de eerste contracten in tijdelijke samenwerking met BESIX Vlaanderen waren de andere projecten tot nu toe vooral gericht op onze traditionele klanten uit de publieke sector, Aquafin en AWV.

BESIX Group moet ongetwijfeld worden gepositioneerd om het juiste niveau van toegevoegde waarde te bieden om zijn rol als belangrijke speler voor bedrijven en investeerders te hernieuwen. Vanuit dit standpunt ondersteunt BESIX Infra volledig het onestopshopconcept dat de Groep op de markt wil brengen.

In de kijker

DE N8 IN ROOSDAAL

BESIX Infra heeft de N8 in Roosdaal volledig opnieuw ontwikkeld voor het Vlaamse Gewest. Brede verhoogde fietspaden maken de weg veiliger voor zwakke weggebruikers. Tegelijk werd gezorgd voor een oplossing voor lokale overstromingen door de aanleg van een nieuw afzonderlijk rioleringssysteem met grote bufferbekkens.

BESIX Infra werkte samen met zijn zusterbedrijf Franki Foundations voor de bouw van de funderingen van de uitstroomstructuren. Het gelooft sterk in het onestopshopprincipe, waarbij de expertise van BESIX Group wordt gebundeld om de klant gerust te stellen. De asfaltwerken werden uitgevoerd door Belasco, dochtermaatschappij van BESIX Infra.

- **Cobelba**

Het in Namen gevestigde Cobelba is actief als algemene bouwonderneming in Wallonië (België) en is sinds 2018 opgenomen als dochtermaatschappij van Wust.

Op basis van zijn jarenlange ervaring bouwt het bedrijf onder meer industriële panden, winkels, openbare gebouwen, appartementsgebouwen en kantoren. Cobelba heeft zichzelf ook gepositioneerd als een vastgoedontwikkelaar voor grote projecten.

Cobelba werkt vanuit twee vestigingen, Naninne en Virton, van waaruit het kan uitbreiden langs de E411. In 2018 behaalde het een jaarlijkse omzet van 38 miljoen euro met bijna 120 werknemers.

2018 was een zeer belangrijk jaar als gevolg van een verandering in de aandeelhoudersstructuur en het management. Deze organisatorische en structurele veranderingen hebben het bedrijf een nieuwe energie gegeven op het vlak van managementstijl en een nieuwe verkoopdrive om het orderboekje een boost te geven.

In de kijker

L'IMPERIALE IN JAMBES

- *Mosterdbedrijf Bister, een prachtig bedrijf in Namen opgericht in 1920, was uit dit modernistische gebouw gegroeid. Na de verhuizing van het bedrijf naar Achêne voerde Cobelba als vastgoedontwikkelaar de eerste fase van het reconversieproject voor de vestiging uit: de bouw van 28 appartementen en een multifunctionele ruimte in de oude mosterdfabriek.*

Vier appartementen in deze eerste fase worden beheerd door de socialehuisvestingsmaatschappij van de stad Namen. De multifunctionele ruimte is een gemeenschapsruimte geworden, waar de plaatselijke bewoners feesten, yogalessen, trainingssessies enz. kunnen organiseren.

- *Deze herontwikkeling werd ontworpen met respect voor de geschiedenis van de site. We hebben de gevel bewaard, het 'Bister' uithangbord en het complex kreeg de naam 'L'impériale' naar het topproduct van het mosterdbedrijf. Dit project, dat ideaal gelegen is rond een centraal groen eiland, is ontworpen om deel uit te maken van het lokale leven.*

- **Franki Foundations**

Franki Foundations is gespecialiseerd in het ontwerp en de implementatie van diepfunderingstechnieken en staat in de top 10 van Europese aannemers. De maatschappij heeft dochtermaatschappijen in Frankrijk (Atlas Fondations), Nederland (Franki Grondtechnieken) en het Verenigd Koninkrijk (Franki Foundations UK en Martello Piling).

Terwijl het bedrijf vrij goed presteerde in België en het Verenigd Koninkrijk, hadden de metroprojecten 'Grand Paris' in 2018 een negatieve invloed op de prestaties van Franki Foundations, waarbij een strikte opvolging van het risicobeheer noodzakelijk blijkt.

Het bedrijf richt zich ook op totaalprojecten. In dergelijke gevallen treedt Franki Foundations op als algemeen aannemer, die zijn klanten een kant-en-klaar funderingsproject aanbiedt, met inbegrip van de implementatie en coördinatie van andere potentiële percelen (voorbereiding, egalisatie, uittrekken van de grondwaterspiegel enz.).

In de kijker

CONFLUENCE-PROJECT – NAMEN, BELGIË

In 2018 is Franki Foundations letterlijk binnengevallen in de hoofdstad van Wallonië. We werkten aan de renovatie van het Maison de la Culture, we legden de funderingen voor het buspad naar het multimodale station en de funderingen van het Enjambée-pad tussen Namen en Jambes, en we waren uiteraard ook betrokken bij het grote Confluence-project in Grognon.

Aan de voet van de Citadel, aan de samenvloeiing van Maas en Samber, heeft Franki Foundations een 286 meter lange, secanspaal aangelegd, bestaande uit bijna 300 geheide palen met een grote diameter en geheide palen die de fundering moeten vormen voor de 4 ondergrondse parkeerniveaus in de toekomstige esplanade.

Op die plaats bestaat de grond uit lagen van zandsteen met een uiterst harde en schurende kwartsader. Boren was daardoor niet eenvoudig. In bepaalde delen van het terrein moest het gesteente met een impactmachine worden voorgeboord alvorens de boring te voltooien.

- **Jacques Delens**

Ondernemingen Jacques Delens is een algemene bouw- en vastgoedmaatschappij waarvan de activiteit zich vooral toespitst in het Brusselse Gewest, Waals-Brabant en Vlaams-Brabant. Al meer dan 50 jaar specialiseert het bedrijf zich in de bouw, de restauratie van geklasseerde gebouwen, inclusief gebouwen die tot het collectieve geheugen behoren, en de renovatie van alle soorten en types gebouwen.

Het bedrijf is actief in zowel de openbare als de privésector, alsook op de markt voor de renovatie en modernisering van zorginstellingen, kantoorgebouwen en de bouw van hoogstaande woongebouwen.

Uit strategisch oogpunt was er in juni 2018 de overname van de onderneming Corebat in Brussel. Met deze overname versterken ze hun positie op de markt van private renovaties en verbouwingen.

Ondernemingen Jacques Delens versterkt zijn orderboekje door de ondertekening van contracten met nieuwe klanten zoals Eaglestone, Befimmo en het Gretry Shopping Center. In 2018 werden maar liefst 26 projectcontracten ondertekend, onder andere het Courbevoie-vastgoedproject in Louvain-la-Neuve, de bouw van een zwembad in Eigenbrakel en de renovatie van Brederode II in Brussel. 2018 was ook het jaar van enkele grote realisaties, waaronder de voltooiing van verschillende spraakmakende projecten. Daarbij onder meer de inwijding van fase 2 van de renovatiewerken aan het Noordstation, de renovatie van het stadion van Union Saint-Gilles, restauratie van de Loodtoren (allemaal in Brussel), alsook de bouw van de Coparty III-residentiegebouwen in Nijvel en de Jardins de L'Orne in Mont-St-Guibert.

Op milieuvlak blijft Ondernemingen Jacques Delens focussen op zijn 'zero waste'-doel. Het Tivoli GreenCity-project (Brussel), waaraan het bedrijf als een joint venture werkte, kreeg de Sustainable Building Award 2018, en het Brederode II-renovatieproject werd bekroond met de Be-circular 2019.

In de kijker

COREBAT, TEN DIENSTE VAN PRIVATE KLANTEN

Dankzij zijn meer dan 20 jaar ervaring in verbouwings-, renovatie- en uitbreidingswerken voor privépersonen werd Corebat op 18 juni 2018 een onderdeel van Ondernemingen Jacques Delens.

Met een actieve aanwezigheid in Brussel en omgeving heeft Corebat aan meer dan 3800 sites gewerkt. Deze overname betekent een nog belangrijkere investering voor de toekomst van Ondernemingen Jacques Delens. Ze versterkt immers zijn positie in de privésector voor renovatie en verbouwing, en biedt zijn gespecialiseerde partners een uitgebreide multidisciplinaire expertise van hoog niveau.

Het Corebat-team telt ongeveer tien werknemers met uiteenlopende competenties. Dankzij deze multidisciplinaire aanpak kunnen ze alle sites uitsluitend met interne krachten volledig afwerken.

Corebat is gespecialiseerd in de plaatsing van ramen, loodgieterij, verwarming en sanitair, ruwbouw, metselwerk en funderingen, landschapsarchitectuur, elektriciteit, afwerking en buitenmuurisolatie.

• **LuxTP**

Met een aanwezigheid op talrijke markten is LuxTP zowel actief in de bouwsector als in de civiele bouw en spoorwegwerken. Het bedrijf is ook gespecialiseerd in renovaties, wederopbouw en verbouwingen van alle aard. Los van enkele kleine projecten in de provincie Luxemburg (België) werkt LuxTP uitsluitend in het Groothertogdom Luxemburg.

Met de lopende en voltooide projecten kon het in 2018 een omzet bereiken van 61 miljoen euro.

Deze flexibele aanpak, met aandacht voor de klant en zijn verwachtingen en ideeën, alsook de implementatie van de projecten door een toegewijd team zijn sleutelementen in de evolutie van LuxTP.

In de kijker

CASA FERRERO

In 2016 was de FERRERO Groep, met 900 werknemers verspreid over verschillende vestigingen in het Groothertogdom Luxemburg, op zoek naar de nodige infrastructuur voor zijn ontwikkeling met de bouw van een nieuw eigen hoofdkantoor.

De Groep koos beschikbare grond dicht bij de luchthaven van Luxemburg in Niederanven, en niet ver van het administratieve project van het kantoor van Trier, dat momenteel in aanbouw is.

Het vastgoed- en bouwbedrijf Felix Giorgetti benaderde BESIX RED om samen te werken aan het FERRERO-gebouw, verdeeld over twee stukken grond.

Het ontwerp van het toekomstige hoofdkantoor werd toevertrouwd aan het architectenbureau Perry Weber & Vennoten.

Voor de bouw van dit gebouw moest de bovenbouw worden gesloopt, en de infrastructuur voor de nieuwe constructie moest worden verstevigd.

Het project, op ongeveer 30.000 m², werd ontwikkeld door Giorgetti en BESIX RED en werd als kant-en-klaar project gebouwd door Giorgetti, in tijdelijk partnerschap met LuxTP, Wust en BESIX Luxemburg.

- **Socogetra**

Socogetra is een belangrijke Belgische speler in wegenbouw en civiele bouw. Het bedrijf is ook actief in waterbehandeling en milieuprojectbeheer. Via zijn dochterondernemingen bezit en exploiteert Socogetra verschillende installaties en entiteiten die bouw- en coatingmateriaal met toegevoegde waarde produceren: Famenne Enrobés, Enrobage Stockem en Enrobés des Trois Frontières (asfalt), Emubel (bitumineuze wegbinders), GNB (beton) en Vialines (wegmarkering). Het exploiteert ook steengroeven: de Carrière des Limites in Rochefort en CGR in La Roche-en-Ardenne. De materialen uit deze steengroeven worden gebruikt in de asfalt- en betoncentrales in België en het Groothertogdom Luxemburg.

Bagetra, de dochteronderneming van Socogetra die gevestigd is in Bergen in de provincie Henegouwen, vult deze activiteiten aan op het vlak van civiele bouw en industriële bouw.

In de kijker

E411 – NIEUW WEGDEK TUSSEN AARLEN EN STERPENICH, AANLEG VAN EEN NIEUWE CARPOOLSTROOK

Het Waalse Gewest en Sofico hebben aan Socogetra de opdracht toegewezen voor de aanleg van een nieuw wegdek en een carpoolstrook over een afstand van 11 km op de E411 tussen Aarlen en Sterpenich.

De werkzaamheden begonnen in augustus 2018 en zijn gepland tot half 2019, in overleg met het gewestelijk bestuur. Aangezien de autosnelweg er slechter aan toe was dan verwacht, werd de planning voor deze werken verlengd.

Het project omvat de aanleg van 22 pechhavens (aangezien de pechstrook wordt omgevormd tot carpoolstrook), het herstel van de gewapende betonnen funderingen over een oppervlakte van 23.000 m² en de aanleg van 60.000 ton asfalt.

De nieuwe carpoolstrook is bedoeld voor voertuigen met minstens drie personen, met het oog op een vlottere doorstroming van het pendelverkeer richting het Groothertogdom Luxemburg.

Er zullen camera's worden geplaatst langs het traject om te controleren hoe efficiënt de strook zijn doel bereikt.

- **Van den Berg**

Van den Berg heeft een jarenlange ervaring in kabel- en leidingbouw en biedt zijn klanten kwaliteitsvolle infrastructuuroplossingen. Deze omvatten ondergrondse en bovengrondse kabels en leidingen, horizontaal gestuurd boren, hoogspanning en tractie, netwerken en gestructureerde bekabelingssystemen, glasvezelnetwerken, signaal- en monitoringsystemen, woningaansluitingen, technische installaties in tunnels en verkeerstechologie.

Aangezien kernenergie geleidelijk wordt afgebouwd en het genereren van alternatieve energie zoals wind- en zonne-energie toeneemt, is er vraag naar bijkomende investeringen in het netwerk en interconnecties met andere landen.

De telecommarkt blijft uiterst competitief. Samen met zijn partners in het Fifthnet-consortium bouwt Van den Berg aan een FTTH (Fibre to the home) glasvezelnetwerk onder een ontwerp- en bouwcontract. Deze nijverheidssector wordt versterkt door de overname van Larabo.

In het licht van de toenemende vraag naar hernieuwbare energie heeft Van den Berg ook de bouw van hittenetwerken gelanceerd.

In 2018 nam Van den Berg Uniconnect over, een sterke naam in de distributiesector die gespecialiseerd is in de installatie van waterdistributienetten.

Van den Berg heeft een nieuw regionaal kantoor geopend in Aat voor de uitbreiding van zijn activiteiten in Wallonië.

In de kijker

ALEGRO, BARCHON

ALEGro (Aachen Liège Electric Grid Overlay) is de eerste elektriciteitsverbinding tussen België en Duitsland om de hoogspanningsnetten van beide landen met elkaar te verbinden. ELIA zorgde voor de ontwikkeling van het Belgische deel van dit tweeledige project: een ondergrondse verbinding tussen het station in Lieze en de Duitse grens, en het conversiestation in Lieze dat de verbinding vormt tussen de ALEGro gelijkstroomverbinding en het bestaande wisselstroomnet.

De doorslaggevende rol van Van den Berg

Als onderaannemer van General Cable speelt Van den Berg een doorslaggevende rol in de ondergrondse gelijkstroominstallatie. Van den Berg installeert het volledige 49 kilometer lange traject op Belgische bodem, inclusief de tunnelbouw onder het Albertkanaal en de Maas. Het bedrijf werkt samen met Jan de Nul en K-Boringen aan de 670 meter lange tunnel.

De totale ondergrondse elektriciteitsverbinding zal ongeveer 100 kilometer lang zijn. In dit project implementeert Van den Berg 35 horizontaal gestuurde boringen (HDD) tussen 70 en 450 meter in lengte, waarbij veel door rots zal worden geboord. Voor de bekabeling worden 94 haspels met een gemiddeld gewicht van 40 ton gebruikt. Daarnaast zal 40.000 ton dolomiet worden verwerkt voor het hele project.

- **Vanhout**

De Groep Vanhout bleef in 2018 uitbreiden tot een hoog aangeschreven multidisciplinaire bouwgroep van ongeveer 40 bedrijven. Naast de bedrijven die werden opgericht voor zijn specialisatie in publiek-private samenwerking of projectontwikkeling beheert de Groep Vanhout diverse bouwdisciplines via zijn dochterondernemingen: Vanhout en Vanhout Bilzen handelen als algemene aannemers, HBS is een gespecialiseerde aannemings- en afwerkingsbedrijf, Vanhout Facilities is een facilitymanager bekend voor zowel technisch als bouwkundig onderhoud, Vanhout Projects is de projectontwikkelaar van de Groep Vanhout, Isofoam en Isochape zijn isolatiespecialisten die respectievelijk PUR en EPS-mortel en energieconcepten installeren en De Bie-Veba zijn de technische bedrijven van de groep. De Groep Vanhout is zowel in de openbare als in de privésector actief, en op zowel de residentiële als de industriële markt. Alle bedrijven van de groep streven naar kwaliteit, duurzaamheid en duidelijk toegevoegde waarde. Met de overnames in 2018 van De Bie-Veba en Belemco (nu Vanhout Bilzen) telt de Groep Vanhout meer dan 500 werknemers. Het bedrijf haalt een omzet van meer dan 200 miljoen euro.

In de kijker

KORTRIJK OPENBAAR ZWEMBAD

Met dit project wordt in Kortrijk het referentiezwembadencomplex gebouwd voor de 300.000 inwoners van de regio Zuid-West-Vlaanderen. Het bestaat uit een zwembad met 8 banen van 50 meter, 2 beweegbare bodems en een tribune met 300 zitplaatsen.

Met een diepte van 2 meter en specificaties conform de normen voor internationale wedstrijden ligt de nadruk vooral op zwemtraining en wedstrijden enerzijds en waterpolo anderzijds. Onder andere het waterpoloteam van de Kortrijkse Waterpolo Kring (KWK) zal er vanaf nu zijn thuiswedstrijden kunnen spelen.

Naast het sportzwembad is er echter ook ruimte voor een recreatief gedeelte. Er is een ruime warme lagune, een golfslagbad, uitgebreide kinderattracties, 3 spectaculaire glijbanen en een spannende 150 meter lange wildwaterglijbaan.

Het eindresultaat is dus een volledig zwemcomplex met ruimte voor jong en oud, sport en recreatie.

Architecturaal moet er een interessante interactie tot stand komen met de omgeving van het nieuwe gemeentedistrict Kortrijk Weide.

Het gebouw is een mijlpaal voor de stad Kortrijk, met sfeervolle horecafaciliteiten die bedoeld zijn als attractie (zoals op Buda Beach).

- **Wust**

Als algemeen aannemer die actief is in alle bouwdomeneinen houdt Wust toezicht op het beheer van een groot aantal sites van diverse omvang en type, dankzij het engagement en de expertise van zijn teamleden.

Wust is aanwezig in België (Wallonië en Brussel) en het Groothertogdom Luxemburg, en ontwikkelt residentiële panden, kantoorgebouwen, fabrieksgebouwen, handelsruimtes, gebouwen voor onderwijs, gezondheid en sociaal welzijn, sport en vrije tijd, en ook restauratie- en renovatiewerken. Zoals eerder gezegd, heeft Wust in 2018 de activiteiten van Cobelba geïntegreerd om te zorgen voor de verdere synergie van de respectieve organisaties in de bouw.

In de kijker

GERECHTSGEBOUW – BEFIMMO

Befimmo heeft de ontwikkelingswerken voor de bouw van een gerechtsgebouw in Eupen toevertrouwd aan Wust.

Het bestaande gebouw werd gesloopt om de bouw van het nieuwe gerechtsgebouw te vergemakkelijken. Verschillende technieken werden hierbij gebruikt, waaronder zinken daken, gordijngevels in verschillende vormen, blokken in verschillende groottes en een aanzienlijk aantal houten panelen in de rechtszalen.

Zowel de klant als de openbare betrokken partijen, de Regie der Gebouwen en de Federale Overheidsdienst Financiën stelden hoge eisen voor het project. Dit soort gebouw vereist een hoge graad van technische complexiteit, in het bijzonder wat betreft de zeer strikte geluidsnormen in de rechtszalen en de zeer strikte veiligheidsvereisten.

Dit complexe project werd uitgevoerd volgens een strakke deadline. Het begon eind januari 2017 en was klaar in september 2018.

2.4. VASTGOED, ACTIVA EN CONCESSIONS

- **BESIX Real Estate Development**

Permanente groei was voor BESIX RED het thema in 2018. We blijven sterk groeien dankzij onze focus op innovatie, onze financiële slagkracht en synergie met BESIX Group, en onze meer dan 30 jaar ervaring in kantoorbouw, residentiële gebouwen en vastgoed voor kleinhandel en diensten.

In combinatie met onze expertise in complexe en grootschalige projecten hebben deze troeven bijgedragen tot sterke openbare en private partnerschappen en het anticiperen op de cycli van de markt en de behoeften van de klant om oplossingen te ontwikkelen die beantwoorden aan hun hoogste verwachtingen en in overeenstemming zijn met de veranderende behoeften van mensen voor hun leef- en werkomgeving.

Wooncomplexen en kantoorgebouwen

De residentiële vastgoedmarkt bleef sterk in 2018, vooral dankzij de grote ontwikkelingen met het oog op een harmonieuze integratie in het stedelijke landschap. Met de spaarrente die op een historisch dieptepunt staat (hooguit 0,5% of zelfs 0,3% na kosten), inflatie rond 2% en rente op hypothecaire leningen die ook op een historisch dieptepunt staat, bleef vastgoed aantrekkelijk voor investeerders. De gemiddelde tijd om een woning te verhuren, bedroeg 38 dagen, wat zeer redelijk is. Het aantal eigendomstransacties steeg lichtjes in de loop van 2018, en iets meer in het derde kwartaal. De prijzen bleven geleidelijk stijgen, met name voor nieuwe eigendommen.

Op de kantorenmarkt was in Brussel een stijging merkbaar in huurprijzen, zowel in de topklasse van de markt (315 euro/m²/jaar vs. 300 euro/m²/jaar in 2017) als in de middenklasse (184 euro vs. 165 euro). Vooral in de Europese wijk, de Vijfhoek en Brussel-Noord stegen de huurprijzen, maar er wordt verwacht dat ze in 2019 zullen afvlakken. De kantorenmarkt noteerde een bezetting van ongeveer 325.000 m², tegenover 419.000 m² in 2017.

Co-working is in Brussel helemaal in opmars. In 2018 was er een bezetting van ongeveer 45.000 m² (14% van de volledige bezetting van kantoren in Brussel) ten opzichte van 30.000 m² in 2017. Het volume is miniem, met minder dan 1% van de markt, in vergelijking met bijvoorbeeld ongeveer 4% in Amsterdam en Londen. Toch ondersteunen en bevestigen de cijfers de algemene wereldwijde 'co'-trend. Zowel co-working als co-living zijn aan een opmars bezig.

BESIX RED leverde of voltooide in 2018 in totaal 840 woningen, kantoren en winkels.

Er werd gestart met de bouw van 755 eenheden in België en Nederland: 250 eenheden in het Esprit Courbevoie-project in Louvain-la-Neuve (Fase 1); 84 in het Meadow-Herent-project in Leuven (Fase 2) en 39.000 m² in 441 eenheden in het Sluishuisproject in Amsterdam.

Bouwen voor de toekomst

De innovatiestrategie van BESIX RED ging in 2018 voort als ondersteuning van onze activiteiten. Onze focus ligt op het verzamelen en analyseren van tendensen, en het samen creëren van oplossingen met onze partners om perfect in te spelen op de behoeften van onze klanten en te anticiperen op hun toekomstige verwachtingen.

Met het oog op deze strategie werden er verschillende initiatieven uitgewerkt. Er werd een Innovation Cell opgericht om na te denken over de stad van morgen en innovatieve kansen te grijpen. We hebben een partnerschap opgericht met Colive, een start-up gespecialiseerd in co-living, om informatie uit te wisselen en de behoeften en wensen voor community living van deze nieuwe doelmarkt te begrijpen.

Digitale technologie vormt het middelpunt van nieuwe 'slimme' initiatieven, waarbij enerzijds wordt gebruikgemaakt van blockchain-technologie en wordt gemikt op een vlotte, gecentraliseerde en veilige uitwisseling van documenten tussen contractuele partijen, en anderzijds een digitaal platform om de communicatie met zijn klanten te vergemakkelijken.

Grootschalige projecten in de pijplijn

In 2018 werden vergunningen afgeleverd voor het 18.800 m² grote Icon-kantoorproject in Luxemburg en het 13.850 m² Stockel-Konkel-woonproject. De ondertekende projecten zijn onder meer: het project Cours St. Michel voor gemengd gebruik in Brussel; Walferdange in Luxemburg; Meywaert in Gent en het 35.000 m² grote Matisse-woonproject in Evere (Brussel).

In Portugal hebben we onze aanwezigheid verder versterkt met een tweede project in Lissabon, het Praça de Espanha-project, een ontwikkeling van 34.000 m² met daarin 260 wooneenheden.

- **BESIX Concessions & Assets**

Markt:

In de Benelux zijn we nu bijna aan het einde gekomen van de pijplijn van grote infrastructuurwerken in Nederland die de afgelopen tien jaar als DBFM-projecten op de markt zijn gebracht. Niet alleen zijn de grootste ontbrekende projecten nu voltooid, maar enkele zeer zichtbare projecten waarvoor de EPC-aannemers grote verliezen hebben geleden, hebben vragen opgeroepen over het PPS-aankoopmodel. Na een lange periode met zeer weinig projecten (o.a. door problemen met Europa over de budgettaire behandeling door de aankopende overheden) is in België echter een nieuwe golf van gebouwen en PPS-infrastructuurprojecten aangebroken. De Scandinavische landen, de Baltische staten, Polen en Luxemburg zijn nog landen die een aantal projecten als PPS op de markt zullen blijven brengen.

In het Midden-Oosten blijven overheidsinstanties in de VAE, Oman en Saoedi-Arabië het PPS-aankoopkader gebruiken voor projecten inzake energieopwekking, ontziltling en afvalwater (opvang en zuivering). Er zijn in de regio steeds meer PPS-projecten voor vast afval, maar infrastructuurprojecten worden nog steeds aanbesteed als design & build-projecten.

Australië blijft een zeer actieve PPS-markt met een grote pijplijn van projecten voor nog meer nieuwe ziekenhuizen, scholen, gevangenissen, tunnels, wegen ...

Mijlpalen 2018:

In Europa hebben we onze uiterst succesvolle portefeuille van DBFM-projecten in Nederland nog verder uitgebreid. Het 'De Groene Boog'-project voor de A16 in Rotterdam werd binnengehaald en in december kregen we de vergunning voor de start van de werkzaamheden. Ondertussen schoten de werkzaamheden goed op voor het A6-project ten noordoosten van Amsterdam en de Beatrixsluis bij Utrecht. Aanbestedingen waren gericht op een infrastructuurproject in België, een schoolproject in Luxemburg en verdere grote infrastructuur- en bouwprojecten in Nederland. In 2018 was er ook de opening van twee extra hotels, in Lustica Bay en Andermatt, waarvan BESIX medeontwikkelaar en -eigenaar is. In juni verwierf BESIX tevens een participatie van 51% in het bedrijf dat nu BESIX Stay heet, en actief is in de ontwikkeling en exploitatie van korte- en middellangetermijnverblijfsconcepten.

In het Midden-Oosten, waar C&A van oudsher het actiefste was in gemeentelijke afvalwaterzuiveringsprojecten, werd de focus verlegd naar ontziltling en 'Waste-to-Energy' projecten. In Dubai maakt BESIX Group deel uit van een consortium met onder meer Hitachi Zosen Innova, en kreeg het bedrijf het grootste 'Waste-to-Energy' project ooit toegewezen, waarvan de bouw in 2019 van start gaat. Andere belangrijke mijlpalen van het voorbije jaar zijn de lancering van de Al Saja'a afvalwaterzuiveringsconcessie in Sharjah en de ontwikkeling van een project rond uit afval afgeleide brandstof in Umm Al Quain.

2.5. Belangrijkste overnames en bewegingen in 2018

- **Februari: Overname van Michel Chasseur et Boy Bottier nv door BESIX RED**

BESIX Real Estate and Developments nv verwierf 100% van de aandelen van Michel Chasseur et Boy Bottier nv, een vennootschap met vastgoedactiva in Namen en Kortrijk.

- **Februari: Overname van De Bie-Veba door Vanhout**

Samen met Vanhout Facilities nv verwierf Vanhout nv 100% van de aandelen van De Bie-Veba nv. De Bie-Veba nv is gespecialiseerd in de plaatsing en het onderhoud van technische installaties in hoofdzakelijk woningbouwprojecten. De Bie-Veba, gespecialiseerd in sanitair en HVAC, heeft een omzet van ongeveer 8 miljoen euro en telt 65 werknemers.

- **April: Overname van Clean Tech Investments bvba door BESIX RED**

BESIX Real Estate Development nv verwierf 100% van de aandelen van de firma Clean Tech Investments bvba in Gent, die twee dochterondernemingen FPF Holding nv en Immoglas nv heeft.

- **Juni: Participatie in Besix Stay nv door Besix Group nv**

BESIX Group verwierf 51% van de aandelen van A-Star Group nv, die werd omgedoopt tot Besix Stay nv. BESIX Stay nv is gespecialiseerd in de exploitatie van woningen op basis van een concept van slimme en stedelijke huisvesting voor zakenmensen, toeristen, studenten enz. die langer dan gebruikelijk in een stad verblijven. De eerste vier locaties werden al aangekondigd: Antwerpen en Diegem (België), Bursa (nabij Istanboel, Turkije) en Chisinau (Moldavië).

- **Juni: Overname van Flamant Design nv door BESIX Group nv**

BESIX Group verwierf de activa ('Flamant'-gerelateerd concept, contracten, huur ...) van de Flamant Group en bracht ze samen in een 100% dochteronderneming, Flamant Design nv, die verder actief is als interieurdetailist.

Met deze overname zet BESIX zijn eerste stappen op de detailmarkt, wat past in de strategie van Belgische roots en diversificatie van de Groep.

- **Juni: Overname van Co.Re.Bat bvba door Entreprises Jacques Delens nv**

Entreprises Jacques Delens nv verwierf de activiteiten, lopende contracten en de desbetreffende activa en het personeel van Co.Re.Bat bvba, een klein Brussels bedrijf dat actief is in verbouwings-, renovatie- en uitbreidingswerken voor particuliere klanten.

- **Juni: Participatie van BESIX in de Lustica-ontwikkelingen in Montenegro**

BESIX nv verwierf een participatie tot 50% in het vermogen van LB Hotel Development Partners AD en LB RE Development Partners AD, twee ondernemingen in handen van Lustica Development AD en actief in horeca- en vastgoedontwikkelingen binnen Lustica Bay (hotel + appartementen) die tegelijk voor acht jaar hebben ingeschreven op instrumenten van de aandeelhouders.

- **Juni: Participatie in Qatra Water Solutions LLC door BESIX nv**

BESIX nv verwierf van Shurooq Investment Co Owner Sharjah Investment en Development Authority Person Company LLC 49% van het aandelenkapitaal van Qatra Water Solutions LLC en sloot een aandeelhoudersovereenkomst af die hun gezamenlijke aandeelhouderschap regelt in die onderneming die concessierechten bezit op de site die bestemd is voor de bouw en de exploitatie van de rioolwaterzuiveringsinstallatie van Al Saja'a.

- **Juli: Verkoop van BESIX Park door BESIX Group nv en Vanhout nv**

Samen met de minderheidsaandeelhouders werden alle aandelen van BESIX Park die in bezit waren van BESIX Group (64%) en Vanhout (11%) op 4 juli 2018 verkocht aan Indigo Infra nv.

- **September: Overname van Park D door BESIX Stay nv**

BESIX Stay nv verwierf 100% van Park D nv dat eigenaar is van een stuk grond (en ondergrondse parkeergarage met ongeveer 320 parkeerplaatsen) in Diegem (België), naast het oude

hoofdkantoor van Deloitte, met de bedoeling om in de toekomst een concepthotel van A-Stay te bouwen.

- **November: Verkoop van CBFM-aandelen door BESIX nv**

Op 14 november 2018 werd een aankoopovereenkomst ondertekend tussen BESIX nv (Sharjah branch) en Engie Services Middle East Ltd met betrekking tot de aandelen die het in bezit had in Cofely BESIX Facility Management Ltd LLC. De transactie werd eind 2018 als grotendeels afgerond beschouwd en werd in maart 2019 afgesloten.

- **November: Overname van CR-Invest bvba en Uniconnect nv door Van den Berg nv**

Van den Berg nv verwierf 100% van CR-Invest bvba dat 100% van de aandelen in Uniconnect nv en Staffing Algemene Aannemingen bvba bezit.

Deze drie ondernemingen, gevestigd in Zele, bereikten in 2017 een omzet van ongeveer 12 miljoen euro en hebben meer dan 120 werknemers. Ze zijn gespecialiseerd in de plaatsing van kabels en leidingen, de installatie van glasvezelnetwerken en de uitvoering van huisaansluitingen.

- **December: Overname van Watpac Ltd door BESIX Group nv**

BESIX Group en Watpac hebben sinds 2013 een langdurig partnerschap opgebouwd met de bedoeling om hun klanten uitstekende resultaten te leveren. Sinds de eerste verwerving van een blok van 15% van de aandelen in Watpac in april 2013 heeft BESIX Group zijn participatie geleidelijk uitgebreid tot 28,1%.

Als sterke voorstander van de Watpac-activiteiten achtte BESIX Group toen de tijd rijp om nog meer langetermijnwaarde toe te voegen aan Watpac. Daarom heeft BESIX Group een eerste voorstel gedaan om zijn belang in Watpac te verhogen tot 64% en de onafhankelijke bestuurders van de Raad van Bestuur van Watpac hebben aanbevolen dat de in aanmerking komende aandeelhouders gunstig stemmen over het voorstel van BESIX Group.

Hoewel een overweldigende meerderheid van bijna 90% van de aandeelhouders van Watpac (in aantal) vóór het voorstel stemde, behaalde het niet de door de Australische wet voorgeschreven drempel inzake meerderheid van aandeelhouders. Op 29 oktober 2018 kondigde BESIX Group zijn tweede aanbod aan om alle aandelen van Watpac te kopen tegen een totale contante vergoeding van ongeveer 123 miljoen Australische dollar en een totale bedrijfswaarde voor Watpac van ongeveer 149 miljoen Australische dollar. Dit tweede aanbod werd ook unaniem goedgekeurd door de onafhankelijke bestuurders van Watpac.

Na het succesvolle onvoorwaardelijke overnamebod van BESIX Group dat op 3 december 2018 werd afgesloten, bezat BESIX Group ongeveer 92% van alle Watpac-aandelen en kon het op grond van de Corporations Act 2001 (Australië) alle resterende Watpac-aandelen die het niet in bezit had, wat op 6 december 2018 werd aangekondigd, verplicht overnemen. Op 18 januari 2019 verwierf BESIX Group de resterende aandelen. Sindsdien is de Groep de enige aandeelhouder van Watpac, waardoor Watpac niet langer beursgenoteerd is.

BESIX Group verbindt zich er ten volle toe de groei van Watpac te ondersteunen en bezorgt Watpac een reeks voordelen, onder meer toegang tot de ingenieurscapaciteiten, technische expertise en financiële en operationele middelen van zijn wereldwijde platform.

BESIX Group start ondertussen een integratie- en synergieprogramma om een herstelde rentabiliteit en de ontwikkeling van de activiteiten in civiele en maritieme werken in Australië te bereiken. De Australische aannemer boekt immers voor de vierde keer in de laatste zes boekjaren een statutair verlies. Watpac boekte een omzet van ca. 730 miljoen euro en een statutair verlies van ca. 20,7 miljoen euro in het boekjaar 2017, en wordt vandaag geconfronteerd met een onderliggend nettoverlies vóór belasting van 2 tot 3,3 miljoen euro voor het boekjaar 2018.

3. Jaarrekening en geconsolideerde rekeningen per 31 december 2018

De statutaire inkomsten bereikten 2,5 miljard euro, ten opzichte van 2,3 miljard euro vorig jaar. De inkomsten per regio waren als volgt: België 46%, Nederland-Frankrijk-GH Luxemburg 15%, Afrika 2%, Midden-Oosten 31% en andere wereldwijd 6%.

De totale statutaire brutomarge bedroeg 226,1 miljoen euro, wat overeenkomt met 8,9% van de totale inkomsten, ten opzichte van 10,8% het jaar voordien.

Het resultaat vóór rente en belastingen (EBIT) bedroeg 83,7 miljoen euro, wat neerkomt op een EBIT-marge op verkoop van 3,3%, ten opzichte van 78,9 miljoen euro in 2017.

De statutaire balans van BESIX Group toont een totaal van 604,6 miljoen euro en de statutaire nettowinst bedraagt 108,9 miljoen euro.

Wat de geconsolideerde rekeningen betreft, bereikt de totale balans 2683,1 miljoen euro en bereikt de geconsolideerde winst 95,3 miljoen euro ten opzichte van 102,6 miljoen euro voor het jaar dat eindigt op 31 december 2017.

4. Beheerssystemen en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

Rekening houdend met de risico's die eigen zijn aan de bouwsector en de regio's waarin hij actief is, besteedt de Groep in het bijzonder aandacht aan de financiële betrouwbaarheid van zijn klanten, partners en onderaannemers.

Er wordt een nauwgezette controle gedaan van de **risico's van de Groep** en de risicocontroleprocedures door het management van de Groep en er worden gepaste instrumenten gebruikt om het binnenhalen van projecten – van de inschrijving tot de gunning – te controleren.

De Groep beoordeelt regelmatig risico's en strategische opportuniteiten, in het bijzonder binnen het Uitvoerend en Strategisch Comité. De bestuursregels van de Groep stellen dit Comité en het management in staat om het beheer van grote risico's door de Groep te coördineren en te controleren.

Binnen de Groep worden operationele risico's beheerd en gecontroleerd door de raden van bestuur en andere bestuurscomités van de entiteiten van de Groep. Het Uitvoerend en Strategisch Comité van de Groep, onder voorzitterschap van de Chief Executive Officer, is verantwoordelijk voor algemene controles, in het bijzonder op basis van de Bestuursregels van de Groep.

Het Auditcomité heeft de resultaten van de externe/interne audits en controles van 2018 onderzocht en de nodige aanbevelingen gedaan. De materiële geschillen worden ook specifiek opgevolgd en beoordeeld door het Auditcomité en twee keer per jaar gedeeld met de Group Statutory Auditor, met het oog op passende voorzieningen en maatregelen.

Wat **Gezondheid en Veiligheid** betreft, wordt het jaar 2018, ondanks de verdere toename van het veiligheidsbewustzijn en de verschillende initiatieven zoals Safety Time Outs en Job Safety Analysis-processen, gekenmerkt door een totale registreerbare frequentiegraad van 3,20 voor de Groep en zijn onderaannemers in uitvoering, ten opzichte van de doelstelling van de Groep in 2017, waarbij op verschillende niveaus van de organisatie sterkere doelstellingen werden vastgesteld en toegewezen. In 2018 werden 16 crisissen gemeld waarvan 2 dodelijke ongevallen op de site en 2 dodelijke slachtoffers tijdens de rit van en naar de site. De helft van deze crisissituaties had te maken met werken op hoogte en het tillen van lasten.

De **Geïntegreerde Managementsystemen** omvatten alle processen van de entiteiten van de Groep, ongeacht of ze strategisch, operationeel, financieel zijn of te maken hebben met risicobeheer en humanresourcesmanagement. Binnen elke entiteit zijn ze bedoeld om de Bestuursregels van de Groep te integreren en ook te fungeren als kader voor de algemene kwaliteitsaanpak en de algemene risicobeheerscultuur en de opvolging van de Groep en zijn entiteiten.

Alle processen en beleidslijnen van de ondernemingen van BESIX Group die handelen als BESIX Contracting in Europa, Internationaal en het Midden-Oosten worden beheerd en geleid in een gezamenlijk en uniek kader van een geïntegreerd managementsysteem dat onder ISO 9001, 19001 en in de HMS-normen als 'multirisico' wordt gecertificeerd.

Het **MVO-beleid** is afgestemd op de opdracht en de waarden van de Groep. Het is gebaseerd op drie pijlers: Uitstekende werkplek – Verantwoord ondernemen – Duurzame projectoplossingen. Op basis van deze 3 pijlers werden 12 ontwikkelingslijnen uitgewerkt om de prestaties van de Groep te consolideren: Een veilige werkplek, geëngageerde werknemers, bevordering van diversiteit, duurzaam en verantwoord inkopen, eerlijke arbeidsomstandigheden, sociale economie en inclusie, duurzame materialen, milieuactiviteiten, duurzame gebouwen en infrastructuur, duurzame innovatie.

MVO houdt rekening met milieu-, maatschappelijke en ethische kwesties, door zich te houden aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) en ISO 26000.

De doelstellingen inzake MVO worden om de twee jaar gepubliceerd en dienen als criterium om de MVO-prestatie van de Groep voortdurend te beoordelen en te verbeteren.

BESIX Group blijft in contact met zijn belangrijkste stakeholders om zijn actieplan te verbeteren, vooral op het vlak van ethiek, diversiteit, klimaatverandering, eerlijke arbeidsomstandigheden en duurzame en innovatieve bouw.

Het MVO-team neemt verder deel aan werkgroepen opgestart door EIC, TheShift en de Kamer van Koophandel van Dubai om zijn expertise te delen met zijn partners en zo nieuwe projecten en tools te ontwikkelen die bedoeld zijn om de ondernemingen te ondersteunen.

BESIX Group publiceert halfweg 2019 de vierde editie van zijn tweejaarlijkse rapport over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen voor de periode 2017-2018, waarin de vooruitgang van de laatste twee jaar wordt geconsolideerd en de doelstellingen voor 2019-2020 zijn opgenomen.

Net als in de vorige boekjaren worden de **Financiële risico's** als volgt beheerd:

- Renterisico

De financieringsfaciliteiten van BESIX Group bestaan uit 100 miljoen euro Schuldscheindarlehen (50 miljoen euro 5 jaar en 50 miljoen euro 7 jaar), vier doorlopende kredieten voor een totaalbedrag van 160 miljoen euro, een wentelkrediet van 50 miljoen euro en een handelspapierprogramma van 100 miljoen euro. De doorlopende kredieten (52,5 miljoen euro gebruik vanaf 31 december 2018), het wentelkrediet (50 miljoen euro gebruik vanaf 31 december 2018) en het handelspapierprogramma (uitgifte van 84,5 miljoen euro vanaf 31 december 2018) zijn gebaseerd op korttermijnrentes (1 tot 12 maanden). De 100 miljoen euro Schuldscheindarlehen bestaat uit 14 miljoen euro vaste rente en 86 miljoen euro variabele rente. Het variabele gedeelte is volledig afgedekt door middel van renteswaps.

Langetermijnprojectfinanciering voor vastgoedprojecten, sommige investeringskredieten en leasecontracten hebben een vaste rentevoet.

Werkkapitaalfaciliteiten in bepaalde dochterondernemingen van BESIX Group zijn gebaseerd op kortetermijnrentevoeten.

- Wisselkoersrisico

Het wisselkoersrisico wordt vooral opgevolgd in de balans. Entiteiten van BESIX Group die geconfronteerd worden met een wisselkoersrisico als gevolg van verkopen en als onderdeel van algemene en administratieve kosten in andere munteenheden dan hun basismunteenheid, dekken dit risico af in of buiten balans, op basis van een redelijke beoordeling van het risico.

Een groot deel van de activiteiten is uitgedrukt in AED (gekoppeld aan de USD). Als dusdanig kunnen de resultaten van de onderneming en haar nettovermogen door de impact van

omrekeningsverschillen op het eigen vermogen, aanzienlijk beïnvloed worden door veranderingen in de AED.

- Kredietrisico

Er wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de kredietwaardigheid van privéklanten vooraleer er een contract wordt gesloten. Privéklanten worden gevraagd om aan te tonen dat ze onder normale omstandigheden over voldoende middelen beschikken om het project te financieren. Bij twijfel over de financieringsmiddelen worden gepaste bankgaranties geëist. Het bestaan van een positieve cashflow per project is een permanent doel. Voor specifieke activiteiten in het buitenland wordt een verzekering gesloten om soevereine en politieke risico's te dekken.

Het kredietrisico wordt in landen die werden getroffen door de economische crisis, politieke instabiliteit of grote blootstelling aan oliepijzen, nauw opgevolgd. In nieuwe landen waar de onderneming activiteiten aan het ontwikkelen is, leiden het kredietrisico en het politieke risico ook tot een passende beoordeling van een relevante verzekeringsdekking.

- Liquiditeitsrisico

Een liquiditeitsrisico kan optreden tijdens de bouwfase van een project wanneer sites soms blootgesteld worden aan (aanzienlijke) vertragingen in de betaling door klanten.

Het verkrijgen van gunstige betalingsvoorwaarden die prefinanciering mogelijk maken, blijft een hoofddoel voor de onderneming en de Groep. Verder tracht de onderneming in de mate van het mogelijke de betalingsvoorwaarden ten opzichte van de klant contractueel over te dragen op haar onderaannemers ('back to back'-principe).

- Opvolging werkkapitaal

Samen met de nettothesauriepositie wordt het aantal Days Sales Outstanding beschouwd als sleutel voor het beheer van het werkkapitaal. Er worden interne richtlijnen bepaald om de Days Sales Outstanding permanent op te volgen en gepaste actie te ondernemen.

5. Bestuur van de onderneming

BESIX Group voldoet verder aan de basisprincipes van goed bestuur in België ('Code Buysse III'), die voortdurend worden herhaald. Praktisch gezien houdt de implementatie van deze principes vooral in dat er externe bestuurders zetelen in de Raad van Bestuur en consultatieve comités.

Het Auditcomité ziet toe op de kwaliteit van de tussentijdse en jaarrekening, inclusief geschillen en risico's, en geeft hierover advies aan de Raad.

Het Remuneratie- en Benoemingscomité ziet toe op de bezoldiging van het senior management en geeft advies over de benoeming en de promotie van bestuurders en senior managers en over opvolgingsplanning, zowel in de Raad van Bestuur als in het management.

Het Uitvoerend en Strategisch Comité zorgt voor de strategische ontwikkeling van de Groep en het toezicht op het dagelijkse management van de entiteiten van de Groep, in samenwerking met de Chief Executive Officer.

De naleving van goed bestuur en de daarmee samenhangende doelstellingen zijn ook terug te vinden in het hierboven vermelde laatste MVO-verslag.

6. Onderzoek en Ontwikkeling

Rekening houdend met de diversiteit en de evolutie van zijn activiteiten heeft de Groep beslist om niet te investeren in grote interne O&O-initiatieven. De engineeringteams richten zich op het uitbouwen van topexpertise in specifieke niches zoals betontechnologie, duurzaamheid, lean planning, informatiemanagement, parametrische ontwerp en digitale mapping.

De Groep heeft ook beslist om te investeren in een 'OPEN' innovatiestrategie. Cocreatie met klanten, nieuwe en bestaande partners, onderaannemers, universiteiten, maar ook ondernemen met start-ups zijn fundamenteel om het ontstaan van nieuwe en duurzame oplossingen aan te wakkeren en te versnellen. Naast zijn interne ideeëncampagne organiseerde het team van de Groep 2 hackathons en 9 innovatieworkshops. In juli 2018 lanceerde Groep ook het eerste versnellingsprogramma voor start-ups voor construtech en proptech van België. 5 start-ups uit 4 verschillende landen nemen momenteel deel aan het 12 maanden durende versnellingsprogramma. Het is de bedoeling om vanaf 2019 jaarlijks 10 nieuwe start-ups te versnellen.

Op bedrijfsniveau is er een partnerschap aangegaan met een grote operator om samen SMART bouwoplossingen te ontwikkelen voor de segmenten energie, gastvrijheid, veiligheid en gebouwanalyse.

7. Gebeurtenissen na de afsluitdatum

Op 18 januari 2019 verwierf BESIX Group 100% van de aandelen van Watpac Ltd, na een verplicht verwervingsproces.

Er werden een aantal kritieke operationele risico's geïdentificeerd. Deze worden opgevolgd door het uitvoerend comité van Watpac Ltd onder de controle van het Audit- en Risicocomité. Bij het opstellen van de voorgestelde jaarrekening per 31 december 2018 werd hiermee ten volle rekening gehouden.

Verder zorgt de Raad samen met het Uitvoerend en Strategisch Comité voor de opvolging van een aantal grote risico's en problemen die in de activiteiten van 2018 werden vastgesteld voor het project in Den Bosch (Nederland), voor de 'Grand Paris'-projecten van Franki Foundations met partners en voor de bouwprojecten in Zwitserland.

Tot slot werden de activiteiten van West Construct sinds begin 2019 geïntegreerd in BESIX Contracting Belgium, net als de activiteiten van Belemco (nu Vanhout Bilzen) in Kortrijk eerder in 2018.

De Raad van Bestuur heeft geen weet van andere belangrijke gebeurtenissen die zich zouden hebben voorgedaan tussen de rapporteringsdatum en de vergadering van de Raad van Bestuur van 5 april 2019 waarin de IFRS geconsolideerde financiële rekeningen per 31 december 2018 werden goedgekeurd voor uitgifte aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

8. Bijkomende auditvergoedingen

In 2017 werden door de entiteiten van de Groep bijkomende vergoedingen ter waarde van 16.450 euro (op geconsolideerd niveau) en geen bijkomende vergoedingen op statutair niveau betaald aan de auditoren van de Groep met betrekking tot andere opdrachten dan het statutaire auditmandaat.

9. Bestemming van winst

Per 31 december 2018 bedraagt de jaarlijkse statutaire winst van BESIX Group 108.871.157,15 euro terwijl de winst overgedragen uit het vorige jaar 339.154,42 euro bedraagt.

Bijgevolg bedragen de te bestemmen reserves van BESIX Group 109.210.311,57 euro.

Op basis hiervan stelt de Raad van Bestuur de volgende toewijzing van winst voor:

Winst voor het jaar	EUR	108.871.157,15
Overgedragen winst	EUR	339.154,42
Te bestemmen winst	EUR	109.210.311,57
Interim dividend	EUR	20.000.000,00
Dividend	EUR	40.000.000,00
Over te dragen winst	EUR	49.210.311,57

*
* *

De Raad van Bestuur stelt aan de gewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening goed te keuren en de winst te bestemmen en kwijting te verlenen aan de Bestuurders en de Commissaris voor de uitoefening van hun mandaat tijdens het afgelopen boekjaar.

De Raad van Bestuur bedankt dhr. Quoilin wiens mandaat afloopt op uw algemene vergadering van aandeelhouders voor zijn waardevolle bijdrage aan het succes van de Groep en de activiteiten van de Raad.

De Raad van Bestuur nodigt de algemene vergadering uit om de mandaten van Bevafin bvba te vernieuwen, met vaste vertegenwoordiger dhr. Johan Beerlandt, dhr. Osama Bishai, dhr. Jérôme Guiraud, dhr. Mark Littel, Innosté nv met vaste vertegenwoordiger Baron Jean Stephenne, Philippe Quoilin bvba, met vaste vertegenwoordiger dhr. Philippe Quoilin en Baron Philippe Vlerick.

Tot slot wil de Raad van Bestuur het volledige management en de werknemers bedanken voor hun inzet in 2018.

De Raad wil ook zijn collegiale tevredenheid uitspreken over de prestaties van zijn adviescomités, zijnde het Auditcomité, het Remuneratie- en Benoemingscomité en het Uitvoerend en Strategisch comité.

Ten slotte wil de Raad van Bestuur zijn volledige steun benadrukken aan alle verdere inspanningen om goede relaties met de werknemers te ontwikkelen op basis van opleiding, incentives, sociale dialoog en voortdurende bewustwording inzake veiligheids- en milieukwesties, alsook van MVO, burgerschap en duurzaamheid en de bevordering van de waarden van de Groep.

Voor de Raad van Bestuur,
Brussel, 5 april 2019

Rik Vandenberghe²
Algemeen directeur

---

² Vaste vertegenwoordiger van Audymatt bvba.

9. Commissarisverslag

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN BESIX GROUP NV OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van Besix Group NV (de "vennootschap") en haar filialen (samen "de Groep"), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 8 juni 2018, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2020. Wij zijn in functie sinds minstens 12 jaar.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2018 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverstopping, waarvan het totaal van de geconsolideerde balans KEUR 2.683.054 bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten afsluit met een winst van het boekjaar van KEUR 95.785.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Groep op 31 december 2018 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen ;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaet zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Antwerpen, 15 mei 2019

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA

Commissaris

Vertegenwoordigd door

Anton Nuttens

Bedrijfsrevis

Overige informatie

BESIX Group N.V.
Recht Personen Register : BE 0400.459.154
Gemeenschappenlaan 100
1200 Brussels – België
Tel : +32(0)2.402.64.99
www.besixgroup.com
CEO: Rik Vandenberghe
CFO: Jan Gesquière